

Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna
w Bartoszychach

RAPORT
O STANIE SANITARNO–HIGIENICZNYM
POWIATU BARTOSZYCKIEGO
ZA 2020 ROK

Spis treści:

I. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 r.....	5
II. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi.....	6
1. Sekcja Epidemiologii.....	6
1.1 Nadzór nad chorobami zakaźnymi.....	6
1.2 Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą.....	16
1.3 Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych.....	17
2. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku.....	19
2.1 Zakłady żywności, żywienia oraz obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.....	20
2.2 Zatrucia pokarmowe.....	22
2.3 System RASFF i RAPEX	22
2.4 Bezpieczeństwo grzybów.....	23
2.5 Monitoring i urzędowa kontrola żywności.....	23
2.6 Wnioski konsumentów o interwencje.....	24
3. Sekcja Higieny Komunalnej.....	24
3.1 Nadzór nad jakością zdrowotną wody.....	24
3.1.1 Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi.....	25
3.1.2 Ciepła woda użytkowa.....	25
3.1.3 Woda wykorzystywana do rekreacji wodnej.....	26
3.2 Obiekty użyteczności publicznej.....	26
3.3 Interwencje.....	26
3.4 Imprezy masowe.....	27
4. Sekcja Higieny Pracy.....	27
4.1 Nadzór nad warunkami higienicznymi i zdrowotnymi w środowisku pracy.....	27
4.2 Przekroczenia normatywów higienicznych NDN/NDS.....	28
4.3 Zakłady o szczególnym zagrożeniu.....	28
4.4 Wnioski.....	31
4.5 Choroby zawodowe.....	31
4.6 Nadzór w zakresie zagrożeń zdrowia publicznego.....	32
4.6.1 Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.....	32
4.6.2 Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.....	32
4.6.3 Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.....	32
4.6.4 Nadzór nad produktami biobójczymi.....	33

4.6.5 Nadzór nad detergentami.....	33
5. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	33
5.1 Działalność nadzorowa.....	33
5.2 Uczestnictwo w odbiorach technicznych	34
5.3 Zestawienie opiniowanych przedsięwzięć	34
5.4 Uzgadnianie dokumentacji projektowej.....	37
5.5 Uwagi do obiektów w trakcie realizacji i odbiorów.....	39
6. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży.....	40
6.1 Warunki ogólnoszkolne/ogólnoprzedszkolne.....	40
6.2 Warunki przestrzenne.....	41
6.2.1 Pomieszczenia lekcyjne.....	41
6.3 Higiena procesu nauczania.....	42
6.4 Dożywianie w szkołach.....	42
6.5 Nadzór nad sezonowymi ośrodkami wypoczynku dzieci i młodzieży.....	42
6.6 Podsumowanie.....	42
7. Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej.....	43
7.1 Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie powiatu.....	43
7.2 Realizacja interwencji nieprogramowych na terenie powiatu.....	43
7.3 Współpraca na poziomie powiatowym w zakresie działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.....	44
III. Spis tabel.....	45

Szanowni Państwo

Mam przyjemność przekazać Państwu informacje na temat stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu bartoszyckiego w 2020 r. W przedłożonym dokumencie przedstawione zostały dane statystyczne wraz z omówieniem najważniejszych zagadnień z zakresu działalności naszej Inspekcji.

Rok 2020 był niewątpliwie inny niż lata poprzednie, niemal całkowicie podporządkowany pandemii spowodowanej nowym koronawirusem SARS-CoV-2 wywołującym chorobę zakaźną zwaną COVID-19. Do Polski wirus ten dotarł na początku 2020 r., pierwsze zakażenie potwierdzono w kraju 4 marca 2020r., w naszym województwie 6 marca 2020 r. Od 14 marca 2020 r. na terenie Polski obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego, a od 20 marca wprowadzono stan epidemii. Na terenie powiatu w początkowych miesiącach trwania epidemii nie odnotowano przypadków zakażenia, pierwszą osobę zakażoną wirusem SARS-CoV-2 zdiagnozowano 5 sierpnia. Do końca roku sprawozdawczego na terenie naszego powiatu zarejestrowano 2 282 potwierdzone przypadki zakażeń SARS-Co-2, a liczba zgonów z powodu COVID-19 wyniosła 66.

W minionym roku niemal wszyscy merytoryczni pracownicy naszej inspekcji zaangażowani byli w zapobieganie i zwalczanie epidemii.

Naszą codziennością stało się przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych, nakładanie kwarantanny, ustalanie kontaktów z osobą zakażoną, organizowanie i zlecenie testów na obecność wirusa SARS-CoV-2, przeprowadzanie kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie poddawania się obowiązkowej kwarantannie i izolacji, współpraca z domami opieki społecznej i zakładami służby zdrowia oraz placówkami oświaty, a w ostatnich miesiącach propagowanie szczepień p/koronawirusowi.

Plany kontroli zostały w znacznym stopniu zweryfikowane, ograniczyły się do niezbędnego minimum w zakresie bezpieczeństwa żywności, jakości wody przeznaczonej do spożycia, opiniowania dokumentacji przyszłych inwestycji, odbiorów nowych obiektów, wydawania pozwoleń na ekshumację i innych pilnych spraw. W tym okresie bardzo duży nacisk położono również na oświatę i promocję zdrowia w przekazywaniu zasad profilaktyki zakażeń wirusem SARS-CoV-2, pozwalających unikać zachorowań na COVID-19. Ograniczono się do przeprowadzania kontroli interwencyjnych w przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia.

Podsumowując, nasza działalność w 2020r. to realizacja zadań priorytetowych, a mianowicie zapobieganie i zwalczanie epidemii z naciskiem na profilaktykę.

Raport o stanie sanitarno-higienicznym powiatu bartoszyckiego, w wersji elektronicznej znajdziecie Państwo na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszykach: <https://www.gov.pl/web/psse-bartoszyce>

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Bartoszykach
Miroslawa Tabaka*

I.Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 r.

W 2020 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach znajdowało się 1467 obiektów. Ogółem przeprowadzono 624 kontrole sanitarne (w tym 282 kontrole w zakresie przestrzegania przepisów prawa dotyczących ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii). Pobrano do badania 199 próbek. Wystawiono 1750 decyzji merytorycznych i 140 decyzji płatniczych na kwotę 12.360 zł. Nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 5.450 zł. Nałożono 11 kar pieniężnych w drodze decyzji administracyjnych na kwotę 33.700 zł. za łamanie obostrzeń epidemicznych. Odnotowano 2590 zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne (2282 zakażenia wirusem SARS-CoV-2), przeprowadzono 9010 dochodzeń epidemiologicznych. Wpłynęły 24 wnioski z prośbą o interwencję, z czego 4 uznano za zasadne. Skierowano 1 wniosek o ukaranie.

Tab. Nr 1 Zestawienie działalności kontrolnej PSSE w Bartoszycach w latach 2019-2020

	2019	2020
Obiekty pod nadzorem	1293	1467
Kontrole	826	624
Decyzje merytoryczne	331	1750
Decyzje płatnicze/kwota	225/18.400 zł	140/12.360 zł
Mandaty karne/kwota	50/12.450 zł	20/5450 zł
Kary pieniężne	1/20.000 zł	11/33.700 zł
Zgłoszenia zachorowań chorób zakaźnych	896	2590
Dochodzenia epidemiologiczne	255	9010
Pobrane próby do badania	355	199
Wnioski z prośbą o interwencję	32	24
Prośby o interwencje zasadne	12	4
Liczba odwołań od wydanych decyzji	1	4
Liczba odwołań zasadnych	1	4
Wnioski o ukaranie	0	1

II. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Poniżej opisano wybrane elementy zasługujące na szczególną uwagę, spośród wielu działań inspekcji sanitarnej, mające wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu.

1. Sekcja Epidemiologii

Nadzór epidemiologiczny to jeden z kluczowych obszarów działalności sekcji epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach, który realizuje zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń oraz chorób zakaźnych u ludzi, poprzez rozpoznawanie i monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych, w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia, przecięcia dróg szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych oraz uodporniania osób podatnych na zakażenia. Ponadto zakres działań sekcji epidemiologii obejmuje nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz nadzór nad realizacją szczepień ochronnych.

1.1 Nadzór nad chorobami zakaźnymi

Na podstawie analizy danych zgromadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach w 2020 roku można jednoznacznie stwierdzić, że rok 2020 nie tylko w powiecie bartoszyckim ale w całej Polsce i na świecie został zdominowany przez nową jednostkę chorobową – COVID -19 (kod ICD-10 U07), wywołaną zakażeniem wirusem SARS-CoV-2. Pierwsze przypadki zakażeń ludzi tym wirusem odnotowano pod koniec 2019 roku w mieście Wuhan we wschodnich Chinach. Wirus szybko opanował cały świat. 4 marca

2020 roku w Polsce oficjalnie potwierdzono pierwszy przypadek koronawirusa, w powiecie bartoszyckim pierwszy przypadek odnotowano 5 sierpnia 2020 r.

W 2020 roku, w naszym powiecie zarejestrowano 2590 podejrzeń zachorowań/zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia (rok 2019- 896). Wśród tych zachorowań aż 2282 osoby zachorowały na covid-19. W analizowanym roku zarejestrowano 67 zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych, w tym u 66 osób zgon nastąpił z powodu covid-19. Dla porównania w latach 2018-2019 rejestrowano po dwa zgony z powodu zakażeń i chorób zakaźnych. W 2020 r. potrzebę hospitalizacji wykazywały 204 osoby, w tym 168 osób z powodu covid-19. W 2019 r. z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 108 osób. Pracownicy sekcji epidemiologii przy współpracy z pracownikami nadzoru w 2020 roku przeprowadzili 9010 dochodzeń epidemiologicznych (2019 r- 255).

Rejestracja zakażeń/zachorowań na choroby zakaźne oraz zgonów z ich powodu prowadzona jest na podstawie zgłoszeń przekazywanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych w oparciu o art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zgłoszenia zachorowań były weryfikowane i klasyfikowane według obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

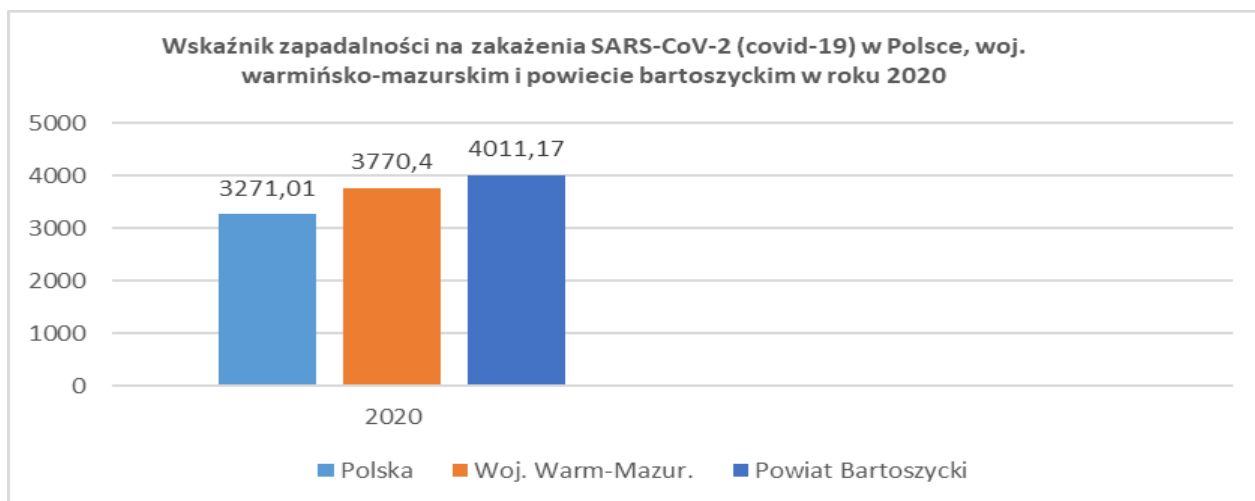
Na terenie powiatu bartoszyckiego w 2020 r. odnotowano pojedyncze zachorowania na:

- inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Yersinia enterocolitica*,
- wirusowe zakażenia jelitowe inne określone (przez adenowirusy),
- choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*,
- bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.

W 2020 r. odnotowano spadek zachorowań na choroby zakaźne (z wyjątkiem covid-19), w porównaniu do roku 2019. Od kilkunastu lat w powiecie bartoszyckim nie rejestruje się zachorowań na: błonicę, odrę, poliomyelitis, tężec i wściekliznę u ludzi.

1. Zakażenie SARS -CoV-2 (Covid -19)

COVID-19 to przyjęty skrót choroby, którą wywołuje koronawirus SARS-CoV-2 (SARS-skrót od Severe Acute Respiratory Syndrome, czyli ciężki ostry zespół oddechowy). Wywołuje go jeden z koronawirusów, wykazujący się niezwykle wysoką zakaźnością. Okres wylęgania koronawirusa wynosi od 1 do 14 dni, średnio trwa to jednak od 5-7 dni. Choroba COVID-19 przenosi się drogą kropelkową, a w znacznie mniejszym zakresie – przez kał. W przypadku koronawirusa kluczowe jest zachowanie higieny osobistej, szczególnie w przypadku osób najbardziej narażonych, tzn. starszych i ze słabszą odpornością. W związku z rozprzestrzenianiem koronawirusa na całym świecie oraz rosnącą liczbą zgonów wprowadzono na terenie całego kraju od dnia 20 marca 2020r. stan epidemii do odwołania oraz wprowadzono obowiązek kwarantanny dla osób powracających z zagranicy.

W porównaniu do kraju czy województwa, co widać na powyższym wykresie, w naszym powiecie wskaźnik zapadalności jest najwyższy - 4011,17 (2282 zachorowania).

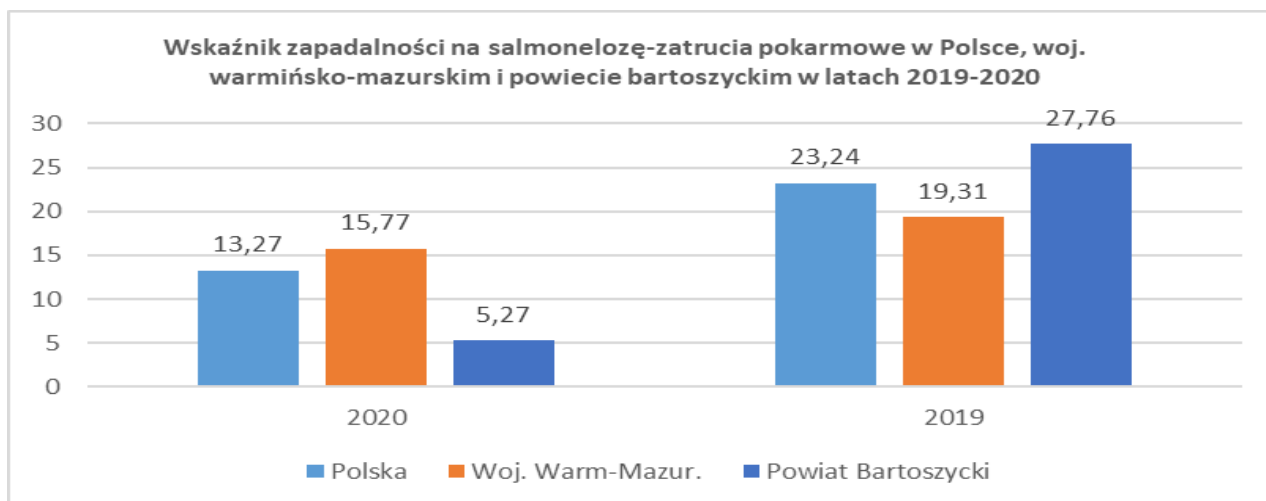
2. Bakteryjne i wirusowe choroby przenoszone drogą pokarmową

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, które są najpowszechniejszą przyczyną zakażeń w tej grupie chorób, jak również choroby które występują wyłącznie u człowieka takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, a także dur brzuszny. W przypadku grupy chorób bakteryjnych zapobieganie przed zachorowaniami polega na przestrzeganiu zasad przygotowania żywności, natomiast przed dudem brzuszny można zaś skutecznie chronić się poprzez szczepienia.

Do najważniejszych chorób bakteryjnych przenoszonych drogą pokarmową należą: dur brzuszny, dury rzekome, salmonelozy, czerwonka, cholera, zatrucia jadem kiełbasianym oraz toksynami gronkowcowymi, kamylobakterioza, jersinioza, zakażenia patogennymi szczepami *Escherichia coli*, listerioza. Na szczególną jednak uwagę zasługują bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Salmonellę* Enteritidis i *Clostridium difficile* oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy.

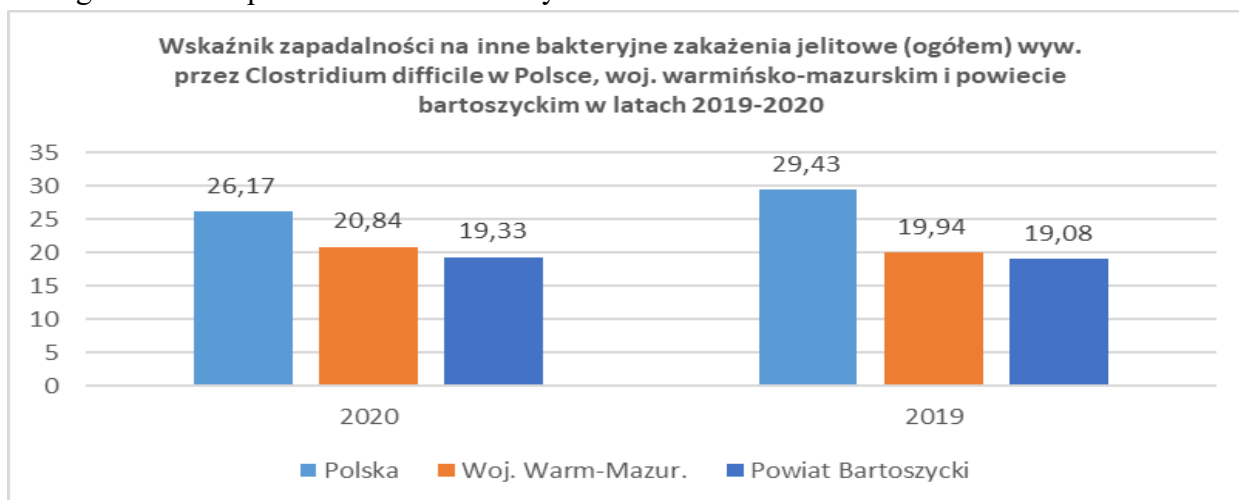
Bakteryjne zatrucia i zakażenia jelitowe

W 2020 roku główną przyczyną zatruc i zakażeń bakteryjnych, podobnie jak w 2019 r., były zakażenia wywołane przez *Salmonella* Enteritidis. W porównaniu z 2019 r. wskaźnik zapadalności tj. (liczba zachorowań /100 tys. mieszkańców) na salmonellozę w powiecie bartoszyckim zmniejszył się o 22,49. W 2019 r. zapadalność wynosiła 27,76 (16 zachorowań), zaś w 2020 r. zapadalność wynosiła zaledwie 5,27 (3 zachorowania). Ponadto można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim w 2020 roku jest prawie trzykrotnie niższy niż w województwie czy kraju.

W 2020 roku w powiecie bartoszyckim nie zarejestrowano ognisk epidemicznych (rok 2019 - zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne).

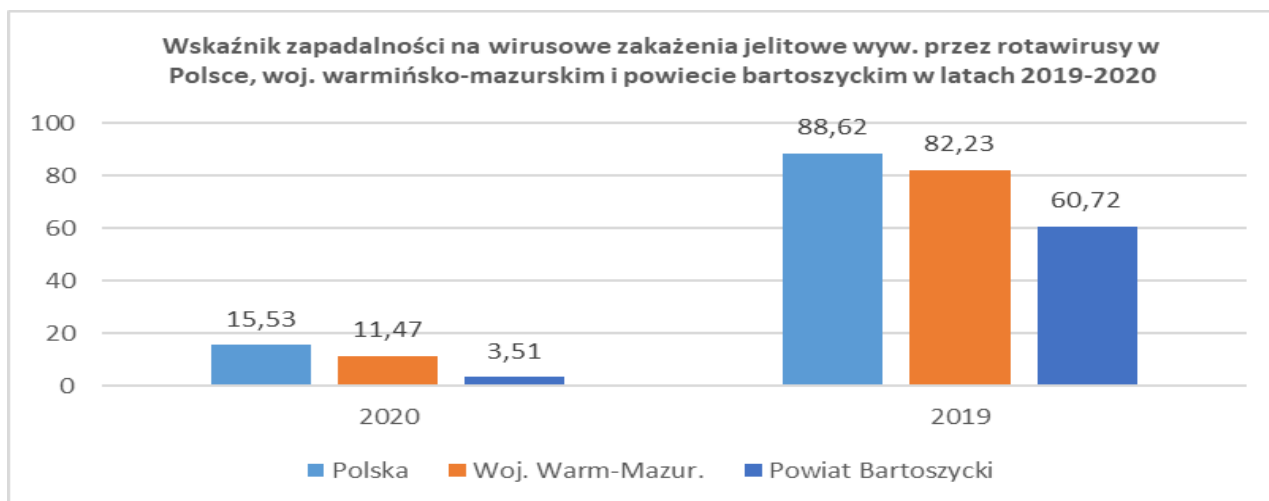
Wśród innych czynników etiologicznych bakteryjnych zakażeń/zatruc pokarmowych w analizowanym roku, tak jak w roku 2019 r. zarejestrowano pojedynczy przypadek zachorowania wywołanego przez bakterie z rodzaju: *Yersinia enterocolitica*. W powiecie bartoszyckim w 2020 r. oraz w 2019 r. zarejestrowano taką samą liczbę bakteryjnych „zakażeń jelitowych o innej znanej etiologii” (*Clostridium difficile*). Zakażenia wywołane tą bakterią są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych.

W 2020 r. oraz w 2019 r. zapadalność wynosiła odpowiednio 19,33 (11 zachorowań) oraz 19,08 (11 zachorowań). Ponadto można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim jest zbliżony do województwa lecz niższy niż w kraju.

Wirusowe zakażenia jelitowe

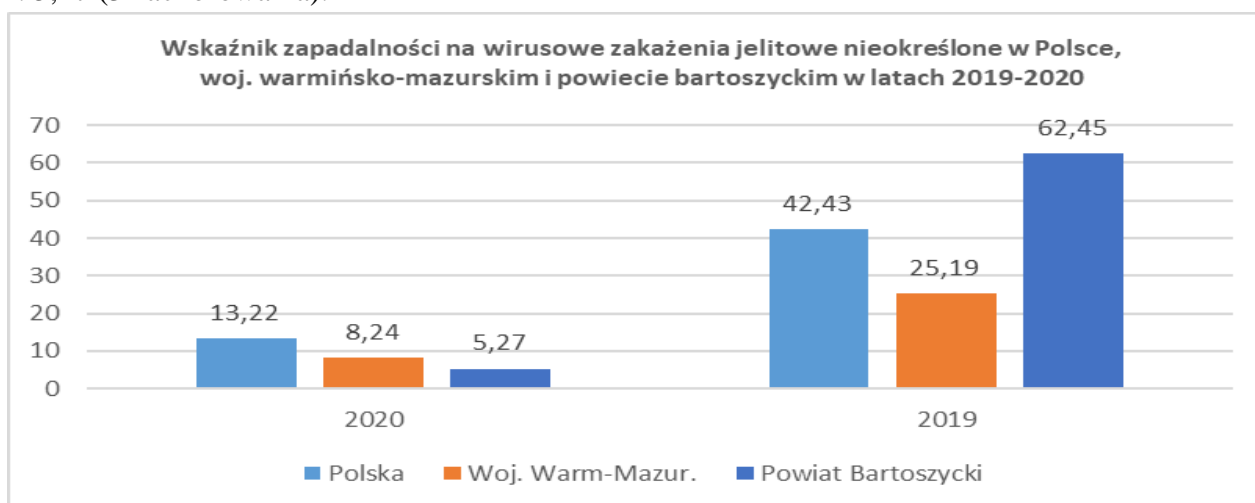
Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, zarejestrowanych w latach 2019-2020 wynika, że zarówno w powiecie bartoszyckim, województwie warmińsko-mazurskim jak i w Polsce nastąpił znaczny spadek ww. zachorowań.

W powiecie bartoszyckim w 2019 r. zapadalność wynosiła 60,72 (35 zachorowań), zaś w 2020 r. tylko 3,51 (2 zachorowania). W porównaniu do kraju czy województwa, co widać na powyższym wykresie, w naszym powiecie wskaźnik zapadalności jest najniższy. Nie istnieje leczenie przyczynowe biegunek rotawirusowych. Najskuteczniejszą ochronę przed rotawirusami zapewniają szczepionki. Ze względu na to, iż stanowią one jedno ze szczepień zalecanych, koszty szczepionki nie są refundowane przez NFZ.

W 2020 roku zarejestrowano pojedynczy przypadek zachorowania wywołanego przez zakażenia jelitowe inne określone. Z kolei liczba zgłoszonych zachorowań na tą chorobę w 2019 r. wynosiła 4 (wskaźnik zapadalności 6,94).

W porównaniu z 2019 r. wskaźnik zapadalności na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone spadł o 57,18. W 2019 r. zapadalność wynosiła 62,45 (36 zachorowań), zaś w 2020 r. 5,27 (3 zachorowania).

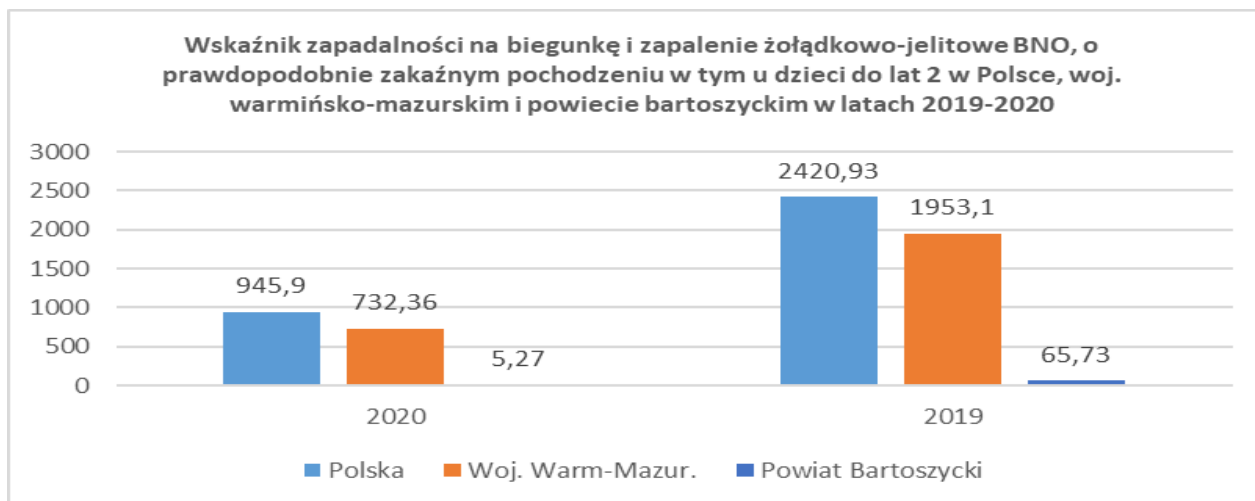

Zarówno w woj. warmińsko-mazurskim jak i w Polsce obserwuje się spadek zachorowalności na tą chorobę zakaźną. W porównaniu do kraju czy województwa, co widać na powyższym wykresie, w naszym powiecie wskaźnik zapadalności jest najwyższy.

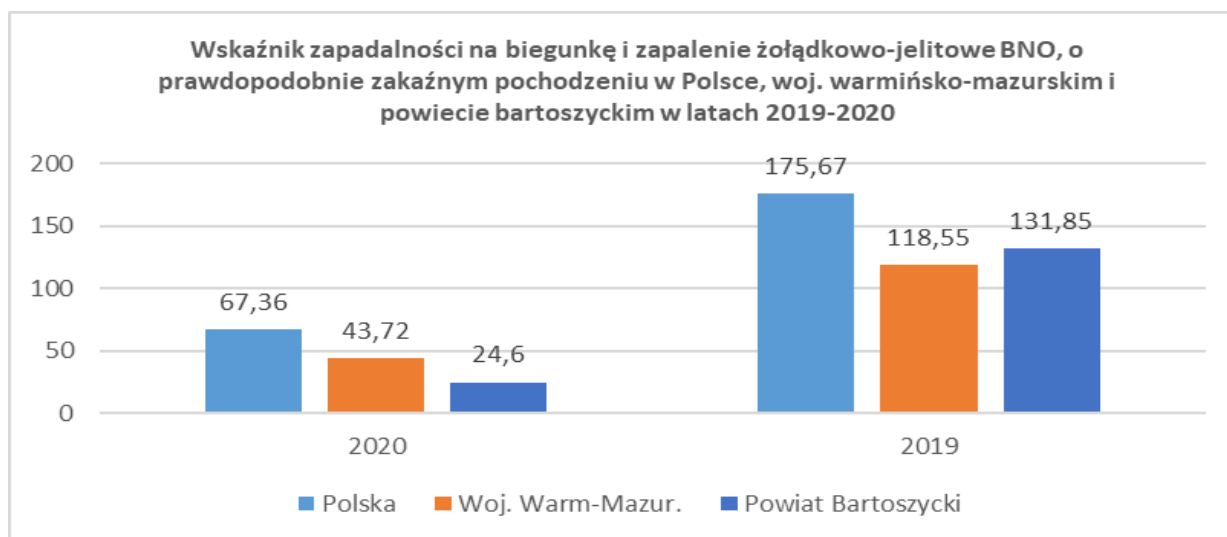
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, są jedną z głównych przyczyn zachorowań, zarówno u dzieci w wieku do lat dwóch jak i osób dorosłych. Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na ostre biegunki

u dzieci do lat 2 zarejestrowanych w latach 2019-2020 wynika, że w naszym powiecie, województwie warmińsko-mazurskim oraz w Polsce można zauważyć wyraźną tendencję spadkową. W 2019 roku wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim wynosił 65,73 (7 zachorowań), natomiast w 2020 roku- 5,27 (3 zachorowania).

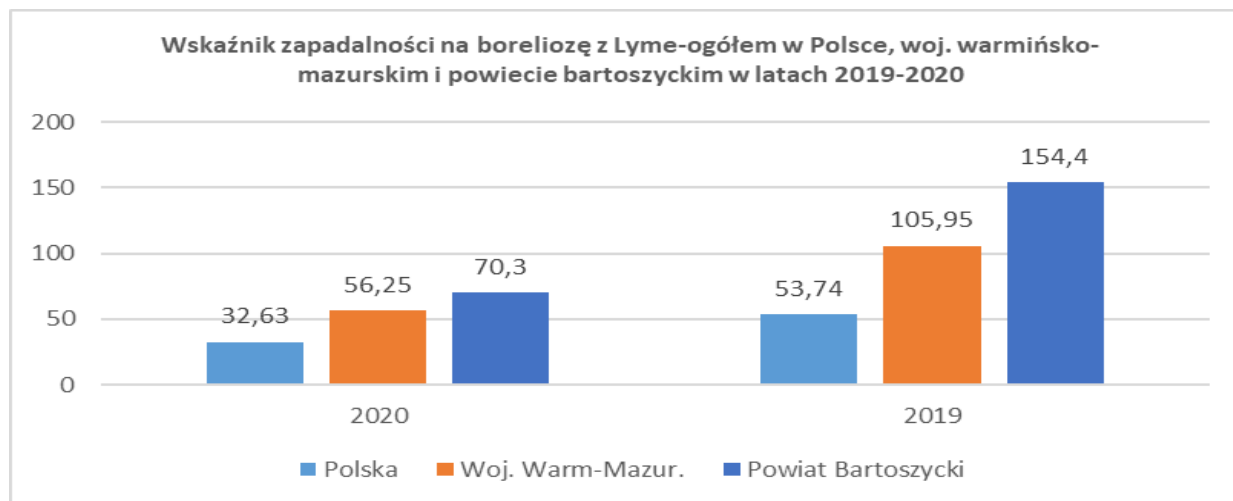
Liczba zgłoszonych zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem w 2020 r. była niższa o 62 zachorowania niż rok wcześniej. W powiecie bartoszyckim w 2019 r. zapadalność wynosiła 131,85 (76 zachorowań), zaś w 2020 r. zapadalność wynosiła 24,60 (14 zachorowań). Zarówno w woj. warmińsko-mazurskim jak i w Polsce obserwuje się wyraźny spadek zachorowalności na tą chorobę zakaźną.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Problemem powiatu bartoszyckiego, z uwagi na endemiczne występowanie zakażonych kleszczy, jest bardzo wysoki współczynnik zapadalności na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu. Na przestrzeni ostatnich lat notuje się w powiecie wzrost zachorowań na boreliozę. Jedynie w roku 2020, ze względu na trudną sytuację epidemiczną w Polsce i na świecie

zarejestrowano ponad dwukrotny spadek ww. zachorowań. W 2020 r. w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 40 zgłoszeń zachorowań na boreliozę, tj. o 49 przypadków mniej niż w roku poprzednim. W 2020 roku wskaźnik zapadalności wynosił 70,30 (40 zachorowań), natomiast w 2019 roku - (89 zachorowań). Jak widać na wykresie poniżej, wskaźnik zapadalności w naszym powiecie (70,3) jest najwyższy w porównaniu do województwa (56,25) czy kraju (32,63).

Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowanie repelentów) oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego i inne choroby zakaźne - świnka, krztusiec, ospa wietrzna.

Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)

Wskaźnik zapadalności w latach 2019-2020 w powiecie bartoszyckim na nagminne zapalenie utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2019 r. na nagminne zapalenie przyusznicy zachorowała 1 osoba, natomiast w 2020 roku nie odnotowano żadnego zgłoszenia. Radykalny spadek zachorowań na nagminne zapalenie przyusznicy notuje się od czasu wprowadzenia szczepień w 2004 r. Nie notuje się zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko śwince.

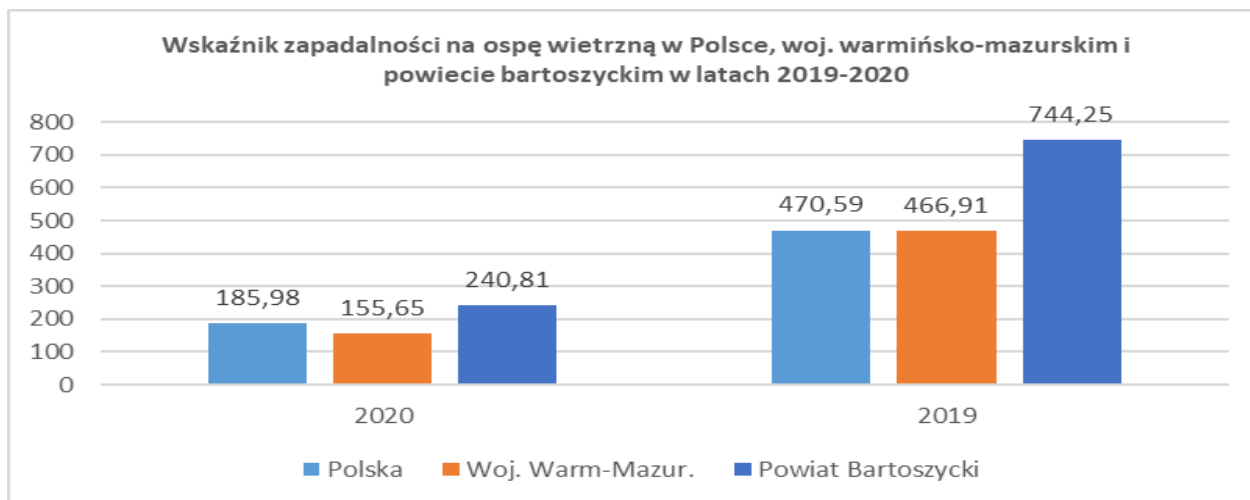
Krztusiec

W analizowanym roku jak i w 2019 roku w powiecie nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na krztusiec.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest po grypie i infekcjach grypopochodnych najczęściej występującą chorobą zakaźną w powiecie bartoszyckim. Pomimo wprowadzonych szczepień ochronnych p/ospie w 2005 roku (szczepienie nieobowiązkowe i/lub obowiązkowe ze wskazań), w powiecie jest niska zaszczepialność, wobec czego, co kilka lat notuje się, znaczny wzrost zachorowań na tę

chorobę. W 2020 r. w powiecie bartoszyckim odnotowano ponad 3-krotny spadek zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu do 2019 r.

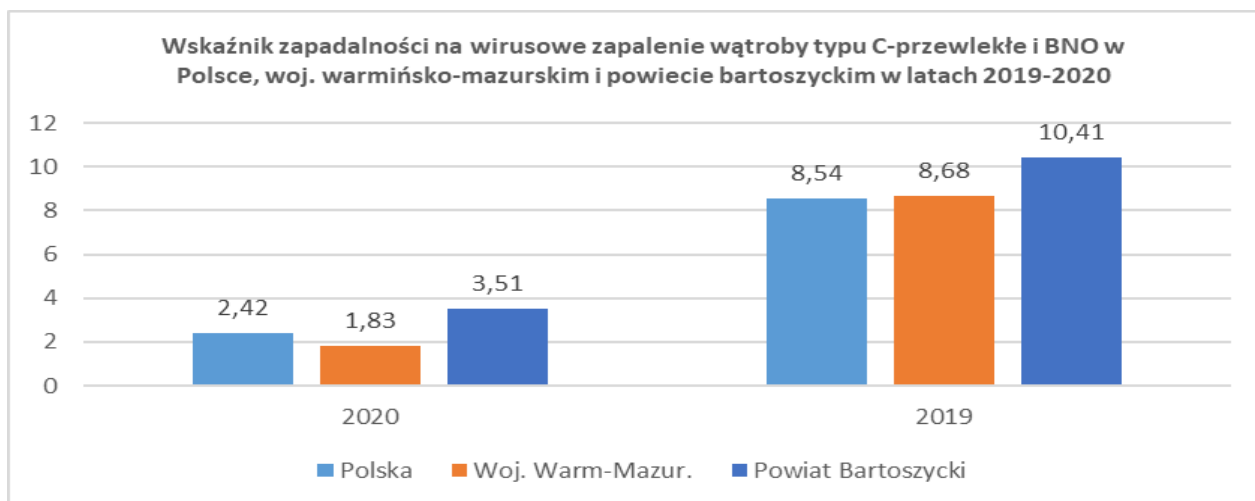

Jak widać na załączonym powyżej wykresie zapadalność na ospę w powiecie bartoszyckim na przełomie dwóch ostatnich lat jest najwyższa w porównaniu do zapadalności w kraju czy w województwie. Liczba zarejestrowanych zachorowań na ospę w województwie i w kraju w 2020 roku utrzymuje się na podobnym poziomie.

4. Zachorowania na WZW B i C

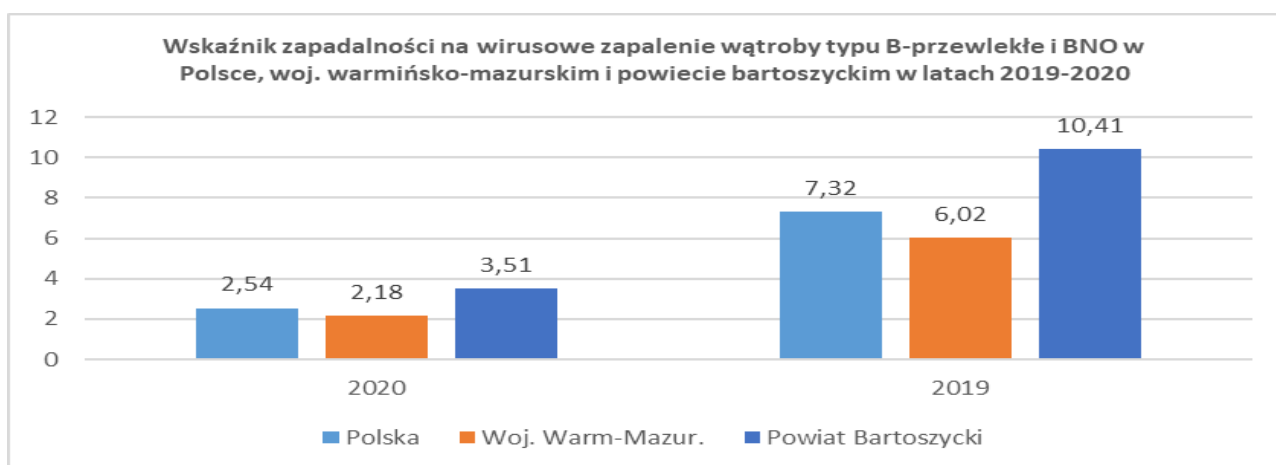
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszczach w 2019 roku obejmował nadzorem 6 osób zakażonych wirusem HCV i 2 osoby zakażone wirusem HBV oraz osoby ze styczności z zakażonymi wirusem HBV, zgodnie z definicją przypadku zmodyfikowaną w 2019 r. na podstawie definicji wprowadzonej przez Komisję Wykonawczą Unii Europejskiej w 2018 roku.

HCV - Przypadki osób zakażonych wirusem HCV (WZW C), na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, zgłaszane są wg definicji z 2019 r. Rejestracji podlegają osoby, które zostały zgłoszone na podstawie obecności swoistych przeciwciał przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby – anty HCV i potwierdzone testem molekularnym na obecność wirusa RNA lub wykrycia obecność wirusa RNA w surowicy krwi.

W 2020 r. w porównaniu do roku 2019, w powiecie bartoszyckim zanotowano spadek zakażeń wirusem HCV (WZW C) z 6 przypadków (wsk. zap. 10,41) do 2 przypadków (wsk. zap. 3,51). W porównaniu do województwa czy kraju, wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020 jest najwyższy.

HBV (WZW B) - W ciągu ostatnich lat na terenie kraju nastąpił spadek zakażeń wirusem HBV. Spadek zachorowań i zakażeń na WZW typu B jest efektem wprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych oraz zalecanych przeciwko WZW typu B, poprawą skuteczności procesów dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego oraz sprzętu w gabinetach kosmetycznych i fryzjerskich. Wzrastająca świadomość społeczeństwa na temat możliwości zakażenia się wirusem WZW B oraz zagrożeń z tym związanych przyczynia się również do spadku zakażeń oraz zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B.

W 2020 r. w porównaniu do roku 2019, w powiecie bartoszyckim zanotowano 3-krotny spadek zakażeń wirusem HBV z 6 przypadków (wsk. zap. 10,41) do 2 przypadków (wsk. zap. 3,51). W porównaniu do województwa czy kraju wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim jest najwyższy. Najwięcej nosicieli zakażonych wirusem HBV (WZW B) notuje się wśród osadzonych w Zakładzie Karnym.

5. Zakażenia przenoszone drogą płciową

Nadzór nad chorobami przenoszonymi drogą płciową, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszczach sprawuje od 01.01.2014 roku.

Nowo wykryte zakażenia HIV

Zarówno w województwie jak i w powiecie od kilku lat notuje się niewielki spadek zakażeń HIV. W 2020 r. nie odnotowano żadnego zachorowania na HIV, w 2019 r. na terenie powiatu bartoszyckiego odnotowano 1 nowe zakażenie HIV (wsk. zap. 1,73)

Kiła

Na terenie powiatu bartoszyckiego w 2020 r. nie notowano zachorowań na kiłę wczesną natomiast w 2019 r. odnotowano 2 takie przypadki (wsk. zap. 3,47).

6. Zwalczanie wścieklizny

W 2020 roku odnotowano spadek liczby zgłoszeń pokąsań przez zwierzęta oraz liczby osób kierowanych na szczepienia. W 2020 r. w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 57 przypadków pokąsań przez zwierzęta (2019r.-76). Do szczepień p/wściekliznie zakwalifikowano 10 osób (w 2019 r. – 12) pogryzionych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (z powodu pogryzienia przez nieznane psy, koty oraz inne zwierzęta dzikie i brakiem możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierzęcia).

7. Gruźlica

Gruźlica to jedna z najstarszych występujących chorób zakaźnych. Bardzo niebezpiecznym zjawiskiem są zachorowania wśród osób bezdomnych, gdyż z powodu stylu ich życia rozpoczynają leczenie w zaawansowanym stadium choroby, długo stanowiąc źródło zakażenia dla innych osób. Osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie podlegają obowiązkowej hospitalizacji i leczeniu, natomiast osoby, które miały styczność z osobą chorą na gruźlicę płuc w okresie prątkowania podlegają badaniom diagnostycznym.

W 2020 roku, w porównaniu do roku 2019, w powiecie bartoszyckim odnotowano pojedynczy przypadek zachorowania na gruźlicę (2019 r. - 9 zachorowań).

Grypa

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Bartoszczach, tak jak w poprzednich latach, uczestniczy w Krajowym Programie SENTINEL w ramach, którego sprawowany jest nadzór nad gripą. W 2020 roku w powiecie bartoszyckim odnotowano spadek zachorowań na gripę i choroby grypopodobne z 3727 przypadków w 2019 r. do 1477 przypadków. W analizowanym roku na terenie powiatu bartoszyckiego potwierdzono laboratoryjnie zaledwie 3 przypadki zachorowań na gripę. Grypa jest jednostką chorobowa, którą można ograniczyć poprzez szczepienia. Szczepieniami przeciwko grypie powinny zostać objęte w szczególności osoby zaliczane do grup zwiększonego ryzyka zachorowania na gripę, tj. dzieci i osoby z obniżonym poziomem odporności, (osoby przewlekle chore, osoby leczone immunosupresyjnie, osoby z chorobami układu odpornościowego, chronicznymi chorobami układu oddechowego, nerek, wątroby) oraz pracownicy opieki zdrowotnej. W powiecie

bartoszyckim szczepienia ochronne przeciw grypie realizowane są na bardzo niskim poziomie (Tab. Nr 7).

W analizowanym roku nie zarejestrowano chorób wysoce zakaźnych stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludności.

Roczną sytuację epidemiologiczną na terenie działania PPIS w Bartoszycach przedstawiają tabele w załączeniu: tabela nr 2 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu w latach 2019-2020”, tabela nr 3 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, w woj. warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2019-2020 oraz tabela nr 4 „Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2019-2020 w powiecie bartoszyckim”

1.2 Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, PPIS w Bartoszycach w 2020 roku nadzorem obejmował 103 podmioty wykonujące działalność leczniczą, w tym: 35 podmiotów leczniczych oraz 68 praktyk zawodowych. Obowiązujący na obszarze Polski w 2020 r. stan epidemii COVID-19 spowodował trudności w realizacji kontroli w placówkach medycznych przeprowadzanych w sposób tradycyjny. W związku powyższym oraz w związku ze zmianą czasu pracy a także zmianą funkcjonowania niektórych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (przyjęcia pacjentów w formie teleporad) kontroli nie przeprowadzono w żadnych z nadzorowanych podmiotów leczniczych. Mandatów karnych w 2020 r. nie nakładano.

W 2020 roku na terenie powiatu bartoszyckiego:

- podmiot leczniczy - Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszycach, będący wcześniej pod nadzorem Wojewódzkiej Stacji-Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie został przekazany Sekcji Epidemiologii PSSE w Bartoszycach. Ponadto, na terenie ww. szpitala został utworzony i funkcjonuje od 05.11.2020 r oddział covidowy, w którym leczeni są pacjenci z zakażeniami SARS-CoV-2. Oddział ten powstał w miejscu przeniesionego w inne miejsce Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej.

- 3 praktyki lekarskie specjalistyczne zostały zlikwidowane- Centrum Diagnostyki i Leczenia Chorób Płuc Krzysztof Wołodko, Specjalistyczny Gabinet Medycyny pracy Stanisław Tomaszewicz oraz Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska "Gabinet Okulistyczny Tamara Wasilewska-Mickiewicz.

- Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim rozszerzył swoją działalność leczniczą o komórkę organizacyjną: oddział rehabilitacji pulmonologicznej.

Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą znajdujące się pod nadzorem PSSE w Bartoszycach posiadają opracowane i wdrożone procedury sanitarno-higieniczne.

W 2020 r. do PSSE w Bartoszycach nie wpłynęła żadna informacja dotycząca remontów oraz prac modernizacyjnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz ich dostosowywanie do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą na terenie powiatu bartoszyckiego

1.3 Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne to najskuteczniejsza forma ochrony przed chorobami zakaźnymi. Są skuteczną i powszechnie społecznie akceptowaną metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zarówno w wymiarze zapobiegania tym zachorowaniom u osoby poddanej szczepieniom ochronnym, jak również kształtowania odporności całej populacji na dane zachorowania. Obowiązek szczepień ściśle wiąże się z dążeniem do uzyskania maksymalnej ochrony przed zakażeniem, a w dalszej perspektywie do eradykacji poszczególnych chorób zakaźnych z organizmów ludzkich i środowiska. Tylko uodpornienie wysokiego odsetka osób gwarantuje zahamowanie krążenia drobnoustroju i ochronę osób nie tylko zaszczepionych, lecz również tych, które z jakichkolwiek powodów nie mogą być zaszczepione np. p/ko odrze, w co najmniej 95%. Wysoki odsetek ludzi zaszczepionych p/ko danej chorobie zakaźnej ma wpływ na wytworzenie odporności zbiorowiskowej, a tym samym na ograniczanie rozprzestrzeniania się tej choroby.

W Polsce szczepienia ochronne wykonywane są w oparciu o ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zgodnie z art. 5 ust.1 pkt. 2, osoby przebywające na terytorium Polski są obowiązane na zasadach określonych w ww. ustawie oraz Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r., w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest Program Szczepień Ochronnych na dany rok ogłaszany corocznie w formie komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia. W dokumencie uregulowane są kwestie dotyczące wieku oraz zakresu wykonywania szczepień ochronnych. Jest on systematycznie modyfikowany, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.

Program Szczepień Ochronnych składa się z trzech części:

- szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 r. ż. (finansowane z budżetu państwa),
- szczepień obowiązkowych osób narażonych w szczególny sposób na zakażenia (finansowane z budżetu państwa),
- szczepień zalecanych (nie finansowane z budżetu państwa).

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych odgrywa istotną rolę w kształtowaniu stanu zdrowia publicznego w Polsce, w obszarze zapobiegania występowaniu chorób zakaźnych i zapobiegania powikłaniom. Stan uodpornienia społeczeństwa w bardzo dużej mierze zależy od poziomu społecznej akceptacji prawnego obowiązku szczepień ochronnych, rzetelności działań lekarzy, pielęgniarek, położnych realizujących szczepienia obowiązkowe oraz działań organów administracji w propagowaniu szczepień oraz egzekwowaniu wykonania obowiązku szczepień przez osoby do tego prawnie zobowiązane.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje realizację szczepień ochronnych poprzez nadzór nad ich wykonawstwem oraz prowadzi racjonalną gospodarkę preparatami szczepionkowymi, z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Na terenie powiatu bartoszyckiego szczepienia ochronne dzieci i młodzieży do 19 roku życia realizowane są przez 15 świadczeniodawców. Obowiązkowi szczepień w 2020 r. podlegało 9370 dzieci.

Wykonawstwo szczepień ochronnych na terenie powiatu bartoszyckiego utrzymuje się od wielu lat na wysokim poziomie. W 2020 roku w powiecie bartoszyckim wykonano:

- szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz haemophilus influenzae typu b w pierwszym roku życia w **58,1 %** (wymagane >55%);
- szczepienia pierwotne przeciwko pneumokokom w pierwszym roku życia w **70,5%**
- szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w drugim roku życia w **97,8%** (wymagane 95%);
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w szóstym roku życia w **93,8 %**;
- szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w 10 roku życia w **88,2%** (wymagane 95%);
- szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w **59,6%** (wymagane 95%);
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia w **99 %**;
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 19 roku życia w **96,7 %**.

W związku z epidemią koronawirusa wstrzymano realizację Programu Szczepień Ochronnych od marca do końca kwietnia 2020 r., dalej szczepienia odbywały się z pewnymi ograniczeniami. Podmioty lecznicze, w tym te realizujące szczepienia ochronne zaczęły funkcjonować w formie teleporad. Realizacja szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych odbywała się wyłącznie po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu wizyty szczepiennej oraz w określonych godzinach. Efektem zmian w funkcjonowaniu podmiotów było bardzo niskie wykonawstwo szczepień u dzieci w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce.

Niepokojącym trendem, obejmującym cały kraj jest tendencja uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych. Na pogłębienie się zjawiska mają wpływ ruchy antyszczepionkowe, które rozpowszechniają wiedzę, nieopartą badaniami naukowymi. Wzrastająca liczba dzieci nieszczepionych może w przyszłości skutkować zagrożeniem epidemiologicznym i odrodzeniem się tych chorób, które dziś uważa się za „wymarłe”. Jeszcze w 2011 r. odmowa rodziców była przyczyną niezaszczepienia w Polsce 4,7 tys., w 2014 r. już ponad 12 tys., w 2016 r. ponad 23 tys., w roku 2017 30090 tys., w 2019 r. – 48609 a w 2020 r. notuje się dalszy wzrost. Podobnie problem ten kształtuje się w powiecie bartoszyckim w 2011 r. szczepieniom ochronnym nie poddano 6 dzieci, w 2012 r. - 15 dzieci, w 2016 r. -31 (40-rodziców), w 2017 r. -44 (53- rodziców), w 2018 r. 46 (56 rodziców), w 2019 r. 59 (63 rodziców), a w 2020 r. – 66 (76 rodziców). Organy inspekcji sanitarnej podejmują działania prawne, wobec rodziców uchylających się od realizacji obowiązku szczepień dzieci.

W Polsce od 1995 roku prowadzony jest system monitorowania niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP). W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem osób szczepionych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje i rejestruje zgłoszenia niepożądanych odczynów poszczepiennych, przekazywanych przez podmioty lecznicze. Z Inspekcji Sanitarnej zgłoszenia te z kolei przekazywane są do Zakładu Epidemiologii NIZP-PZH, PWIS oraz Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

W 2020 r. w powiatowym rejestrze zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowano 1 łagodny niepożądany odczyn poszczepienny (2019 r.- 7 NOP łagodnych). Preparatem szczepionkowym, po podaniu którego zgłoszono NOP była szczepionka BCG

(p/gruźlicy). Reakcja niepożądana, która wystąpiła po ww. szczepieniu, miała krótkotrwałe objawy, takie jak: powiększenie regionalnych węzłów i nie stanowiła zagrożenia życia. Nie notowano poważnych i ciężkich NOP.

Analizę NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020 przedstawia tabela nr 5 w załączeniu.

Poza obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, istotną rolę w uodpornianiu populacji odgrywają tzw. szczepienia zalecane. Zapewniają one ochronę m.in. przed takimi chorobami jak: zakażenia meningokokowe (*Neisseria meningitidis*), zakażenia rotawirusowe, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, a także kleszczowemu zapaleniu mózgu czy grypie. Szczególnie niebezpieczne są choroby u niemowląt i małych dzieci, które często wymagają hospitalizacji i mogą stanowić bezpośrednie zagrożenia zdrowia, a nawet życia. W minionym roku, w ramach szczepień zalecanych, uodporniono 1250 mieszkańców powiatu bartoszyckiego, co stanowi zaledwie 2,2% społeczeństwa powiatu (2019 r. – 2449 osób - 4,25%). W 2020 r. szczepieniami zalecanymi uodporniono:

- p/grypie – 715 osób (2019 rok-1995 osób)
- p/ *Streptococcus pneumoniae* – 133 osoby (2019 rok- 25 osób)
- p/*Neisseria meningitidis* – 57 osób (2019 rok- 72 osoby)
- p/ ospie wietrznej- 27 osób (2019 rok- 30 osób)
- p/ wzv typu A – 4 osoby (2019 rok-17 osób)
- p/ kleszczowemu zapaleniu mózgu- 146 osób (2019 rok-113 osób)
- p/ wzv typu B – 85 osób (2019 r.- 89 osób)
- p/ rotawirusom – 76 osób (2019 rok- 94 osoby)
- p/odrze, śwince i różyczce – 1 osoba (2019 rok- 10 osób)
- p/ HPV- 4 osoby
- p/durowi brzuszemu – 2 osoby

Stan uodpornienia przedstawiają tabele w załączeniu:

Tabela Nr 6 „Procentowe wykonanie szczepień obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim 2019-2020”;

Tabela Nr 7 „Szczepienia ochronne przeciwko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2020”.

2. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach w 2020 roku obejmowała nadzorem 651 obiektów żywnościowo-żywnościowych oraz miejsc produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Zakres kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania sanitarno-higieniczne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi, materiałami i wyrobami kontaktującymi się z żywnością oraz jakość żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

Rodzaje obiektów objętych nadzorem w 2020 roku:

- obiekty produkcji żywności – 200

- obiekty obrotu żywnością – 273
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 87
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – 63
- wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością – 20
- obiekty produkcji i obrotu kosmetykami – 8.

W skontrolowanych 154 nadzorowanych obiektach przeprowadzono 195 kontroli sanitarnych, w tym 21 interwencyjnych. W stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy prawne wydano 16 decyzji administracyjnych.

W nadzorowanych obiektach w dalszym ciągu egzekwowano poprawę w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Za stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniechania nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 5450 zł.

2.1 Zakłady żywności, żywienia oraz obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Pod nadzorem jest 651 obiektów, w których przeprowadzono 195 kontroli. W ramach nadzoru oceniano m.in. stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz urządzeń obiektu, znakowanie oraz jakość wprowadzanej do obrotu żywności, a także warunki przechowywania żywności. Ponadto pobierano do badań laboratoryjnych próby w ramach Urzędowej kontroli Żywności i Monitoringu.

1) Zakłady produkcji żywności

Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 200 zakładów produkujących żywność, w tym 177 obiektów zajmujących się produkcją pierwotną oraz sprzedażą bezpośrednią w zakresie której znajduje się uprawa roślin (w tym m.in. zboża, rośliny oleiste, owoce i warzywa). W zakładach produkcji żywności przeprowadzono 45 kontroli sanitarnych, z czego 21 kontroli przeprowadzono u producentów pierwotnych. Najczęściej występujące nieprawidłowości:

- brak dokumentacji GHP/GMP/HACCP,
- stwierdzono środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną na wykonanie obowiązków. Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniechania nałożono 3 mandaty karne na kwotę 850 zł.

2) Zakłady obrotu żywnością i zakłady żywienia zbiorowego

W zakładach obrotu żywnością przeprowadzono 78 kontroli sanitarnych.

Do najczęściej występujących uchybień w zakładach obrotu żywnością można zaliczyć:

- brak czystości i porządku,
- brak informacji na temat zawartych substancji alergizujących oraz substancji powodujących reakcje nietolerancji w żywności nieopakowanej,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości, w tym środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, środków spożywczych bez etykiet,

- brak, niekompletna lub nieaktualna dokumentacja GHP/GMP/HACCP, w tym brak bieżących zapisów w ramach GHP/GMP/HACCP,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak ciepłej bieżącej wody podczas pracy,
- brak segregacji przy rozważaniu żywności,
- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniedbania nałożono 10 mandatów karnych, na kwotę 2650 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego w 2020 roku przeprowadzono ogółem 63 kontrole sanitarne. W kontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

a) żywienia zbiorowego otwartego ogółem:

- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń
 - brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych
 - wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości
 - brak segregacji asortymentowej
 - naruszenie łańcucha chłodniczego
 - brak porządku i czystości
 - brak, niekompletna lub nieaktualna dokumentacja GHP/GMP/HACCP, w tym brak bieżących zapisów w ramach GHP/GMP/HACCP
 - brak informacji na temat zawartych w posiłkach czynnikach alergizujących oraz czynnikach powodujących nietolerancję pokarmową
- w tym małej gastronomii:

- brak porządku i czystości
- naruszenie łańcucha chłodniczego

b) żywienia zbiorowego zamkniętego:

- brak czystości
- stwierdzono środki spożywcze przeterminowane oraz pozbawione etykiet
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych
- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń
- brak warunków do higienicznego mycia rąk

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 7 decyzji administracyjnych na wykonanie obowiązków. Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniedbania nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1950 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego sekcja higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku sprawowała także nadzór nad jakością żywienia. W trakcie nadzoru oceniono 10 jadłospisów pod względem jakościowym oraz przeprowadzono 1 ocenę teoretyczną jakości posiłków szkolnych. Nie odnotowywano nieprawidłowości pod względem żywieniowym.

W jednostkach systemu oświaty wszystkie jadłospisy układane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu

oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

2.2 Zatrucia pokarmowe

W 2020 roku nie odnotowywano przypadków zatruc pokarmowych.

2.3 System RASFF i RAPEX

W 2020 roku do PSSE w Bartoszycach wpłynęło 26 powiadomień, przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy, w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (**RASFF**). W związku z tym wycofywano z obrotu kwestionowane środki spożywcze:

- Nogi z kurczaka, producent: Zakład Przetwórczy Rolno-Spożywczy Ubojnia Drobiu Andrzej Merchel Marek Kujawski S.J., Uniszki Cegielnia 29, 06-500 Mława, WNI 14133901, - stwierdzenie obecności *Salmonella Enteritidis*;
- „Sezam”, kraj pochodzenia Indie, masa netto: 200 g, numer partii L200551V464, data minimalnej trwałości: najlepiej spożyć przed: 31.08.2021, producent: VOG Polska Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 8, 96-100 Skierniewice - stwierdzenie obecności *Salmonella Amsterdam* i *Salmonella Livingstone*;
- „Metka cebulowa”, nr partii: 234600, termin przydatności do spożycia: 03.09.2020 r., producent: Zakłady Mięsne NOWAK Spółka z o.o., Sp. k., 80-180 Gdańsk, ul. Knyszyńska 16A/2, Jankowo, ul. Sportowa 60, 80-180 Gdańsk, WNI22040305 – wykrycie obecności *Listeria monocytogenes*;
- „Brokuły Różyczki, produkt głęboko mrożony Hortex”, data minimalnej trwałości: 06/2022, identyfikacja partii: LS1C2170620 8 B 1806201448, producent: Polski Ogród Sp. z o.o., ul. Mszczonowska 2, 02-337 Warszawa - stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorpyryfosu;
- produkty firmy Bonduelle (425 ml) pochodzących z Węgier - niewłaściwa jakość puszek
- sezam pochodzący z Indii, który został wykorzystany do produkcji mieszanek piekarniczych przez niemiecką firmę IREKS GmbH - wykrycie tlenu etylenu.

Ponadto w 2020 r. do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF przekazywano 3 powiadomienia własne dot. produktów:

- Sezam, producent/ dostawca: VOG Polska Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 8, 96-100 Skierniewice, kraj pochodzenia: INDIE. Produkt został pobrany w ramach monitoringu żywności, w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych i zakwestionowany z uwagi na wykrycie w jednej z pięciu badanych próbek obecności *Salmonella Amsterdam* i *Salmonella Livingstone* w 25 g.
- Tatar wołowy, producent: Zakłady mięsne Łuków S.A., ul. Przemysłowa 15, 21-400 Łuków, PL06110266WE. Produkt pobrany w ramach urzędowej kontroli żywności, w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. W jednej z pięciu badanych próbek stwierdzono przypuszczalne wykrycie STEC powodujących przyłączenie i zmiany chorobowe w 25g, wykryto DNA genu *stx2*, *eae* (przypuszczalne wykrycie *Escherichia coli* O45).

- Filet z piersi kurczaka świeży, klasa A, producent: DROBEX Sp. z o.o., ul. Powstańców 19, 86-050 Solec Kujawski, PL04033902WE. Produkt pobrany w ramach urzędowej kontroli żywności, w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych i zakwestionowany z uwagi na wykrycie w jednej z pięciu badanych próbek obecność Salmonella spp. w 25g.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach w ramach systemu informującego o niebezpiecznych kosmetykach, materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (RAPEX) wpłynęły 4 powiadomienia dot. produktów kosmetycznych:

- wyrób do farbowania włosów p.n. Black Henna, w którym wykryto obecność p-fenylenodiaminy.
- Gino Tossi Parfums Active Men, w którym wykryto obecność alergenów zapachowych
- perfumy Beautiful Parfum Setion, w których wykryto obecność alergenów zapachowych
- perfumy Beautiful Parfum FAMA, w których wykryto obecność alergenów zapachowych

W związku z tym przeprowadzono 10 kontroli interwencyjnych, ponadto kwestionowane produkty będące przedmiotem powiadomienia w ramach systemu RAPEX były sprawdzone podczas kontroli tematycznych w obiektach obrotu żywnością. Nie stwierdzono występowania w sprzedaży notyfikowanych kosmetyków.

2.4 Bezpieczeństwo grzybów

W okresie od czerwca do końca października 2020 r. sprawowano nadzór nad obrotem grzybami świeżymi, suszonymi i przetworami z grzybów. Przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w obiektach żywnościowo-żywnościowych w trakcie, których nie stwierdzono używania do produkcji żywności świeżych grzybów leśnych. Na nadzorowanym terenie nie ma zarejestrowanych własnych producentów przetworów z grzybów.

W kontrolowanych obiektach nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie oznakowania, jakości zdrowotnej i pochodzenia środków spożywczych wprowadzanych do obrotu grzybów uprawnych (pieczarki) oraz przetworów grzybowych.

Nie odnotowano zatruć spowodowanych spożyciem grzybów.

2.5 Monitoring i urzędowa kontrola żywności

Do badań laboratoryjnych w ramach Urzędowej Kontroli Żywności i Monitoringu pobrano ogółem 139 próbek żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością. Z pobranych próbek zakwestionowano 4, w tym: 3 ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne i 1 ze względu na niewłaściwe znakowanie.

Jakość żywności wyprodukowanej przez producentów na terenie powiatu bartoszyckiego, na przestrzeni ostatnich lat nie budzi zastrzeżeń. W 2020 roku pobrano 38 próbek żywności u producentów z nadzorowanego terenu, próbek nie kwestionowano.

Biorąc pod uwagę wyniki badań pobranych próbek można stwierdzić, że jakość żywności, w tym wyprodukowanej przez producentów z nadzorowanego terenu na przestrzeni ostatnich lat nie budzi zastrzeżeń.

2.6 Wnioski konsumentów o interwencje

W 2020 roku przeprowadzono 10 kontroli interwencyjnych w związku z wniesionymi informacjami w sprawie niewłaściwej jakości środków spożywczych lub niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów. W 3 przypadkach potwierdzono zasadność zgłoszeń o interwencję, w wyniku czego wszczęto postępowanie administracyjne, nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł., w 1 przypadku w przedmiotowej sprawie prowadzone było postępowanie przez Komendę Powiatową Policji w Bartoszycach.

W pozostałych przypadkach informacje nie zostały potwierdzone.

3. Sekcja Higieny Komunalnej

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny komunalnej należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiektach użyteczności publicznej oraz sprawowanie nadzoru, nad jakością wody – zarówno przeznaczonej do spożycia przez ludzi jak i wody wykorzystywanej do rekreacji wodnej.

W 2020 roku Sekcji Higieny Komunalnej realizowała zadania poprzez:

1) sprawowanie bieżącego nadzoru nad:

a) obiektami użyteczności publicznej (m.in. zakłady fryzjerskie i gabinety kosmetyczne, obiekty noclegowe, ustępy publiczne, cmentarze, domy pogrzebowe, świetlice wiejskie),

b) pływalnią,

c) jakością zdrowotną:

- wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach,

- wody wykorzystywanej w rekreacji wodnej,

- ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego i zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej pod kątem obecności bakterii Legionella,

d) ekshumacjami i transportem zwłok i szczątków ludzkich,

2) opiniowanie gminnych regulaminów dotyczących czystości i porządku na terenie gminy oraz sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

W ramach działań: pobrano 58 prób wody do spożycia i 2 próby ciepłej wody do badań w kierunku Legionella, wydano 113 decyzji oraz 4 opinie sanitarne dotyczące regulaminów czystości i porządku w gminach.

3.1. Nadzór nad jakością zdrowotną wody

Podstawowym celem prowadzonego nadzoru sanitarnego nad jakością wody jest zapewnienie wody o odpowiedniej jakości zdrowotnej jej konsumentom i użytkownikom. Nadzór sanitarny prowadzony jest w odniesieniu do urządzeń służących do produkcji i zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, ciepłej wody użytkowej w zakresie badań w kierunku Legionella sp. oraz wody z pływalni.

Jednostkami odpowiedzialnymi, za jakość wody podawanej w urządzeniach wodociągowych są producenci wody – przedsiębiorstwa wodociągowe, a także podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej.

3.1.1. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Sprawowanie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi polega na:

- pobieraniu prób wody z ujęć wodnych, z sieci wodociągowych i pływalni do badań fizykochemicznych i bakteriologicznych,
- dokonywaniu analiz i ocen wyników badań wody,
- wydawaniu ocen higienicznych na materiały i wyroby kontaktujące się z wodą do spożycia,
- prowadzeniu skutecznego nadzoru nad wywiązywaniem się podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę z realizacji badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z ustalonym harmonogramem,
- dokonywaniu okresowych oraz obszarowych ocen jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2020 r. w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonano:

- przeprowadzono 50 kontroli w 36 wodociągach,
- pobrano 58 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- wydano 38 okresowych ocen jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach dokonał również obszarowej oceny jakości wody powiatu bartoszyckiego.

Na terenie powiatu funkcjonują:

- 1 wodociąg o produkcji wody 1000-10000 m³/d.

Jest to wodociąg miejski w Bartoszycach. Wodociąg zaopatruje 24500 mieszkańców, poza Bartoszycami do wodociągu podłączone są miejscowości: Dąbrowa, Wawrzyny, Ceglarki, Okopa, Połęczce, Wiatrak i Jarkowo.

- 10 wodociągów o produkcji wody 100-1000 m³/d.

Są to wodociągi Górowo Iławeckie, Kamińsk, Wojmiany (gm. Górowo Ił), Sępoleń, Bisztynek, Sątopy (gm. Bisztynek), Bezledy, Tolko, Galiny i Szwaruny (gm. Bartoszyce)

- 25 wodociągów o produkcji wody < 100 m³/d.

Na terenie powiatu bartoszyckiego w 2020 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do spożycia.

Na koniec roku we wszystkich wodociągach woda dostarczana odbiorcom spełniała wymagania sanitarne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

3.1.2. Ciepła woda użytkowa

Do zadań dotyczących nadzoru nad jakością zdrowotną wody należy również prowadzenie skutecznego nadzoru oraz kontrole jakości ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

W związku z tym w 2020 roku pobrano do badań 2 próbki w Szpitalu Powiatowym w Bartoszycach i DPS Liski w obu przypadkach system pod kontrolą.

3.1.3. Woda wykorzystywana do rekreacji wodnej

Na terenie powiatu bartoszyckiego inspekcja sanitarna sprawuje nadzór nad 1 pływalnią miejską w Bartoszczach. Na terenie powiatu brak jest kąpielisk oraz miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Wymogi jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). rozporządzenie określa m.in.: częstotliwość pobierania próbek, metodyki referencyjne analiz i sposób oceny jakości wody oraz sposób informowania ludności o jakości wody. w myśl obowiązujących przepisów jakość wody powinna być kontrolowana przez zarządzającego pływalnią z częstotliwością i w zakresie określonym w przepisach.

W 2020 r. administrator obiektu wykonał badania zgodnie z ww. rozporządzeniem. Woda na pływalni, w tym woda doprowadzana na pływalnię spełniała wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne przez cały sezon letni.

3.2. Obiekty użyteczności publicznej

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2020 r. w ramach nadzoru wykonano 29 kontroli w obiektach użyteczności publicznej. Kontrolą zostały objęte:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne – skontrolowano 7 zakładów fryzjerskich, 2 zakłady kosmetyczne i 1 solarium.

W trakcie kontroli solarium szczególną uwagę zwracano na umieszczoną informację o zakazie udostępniania solarium, osobom które nie ukończyły 18 roku życia oraz ryzyku związanym z korzystaniem z solarium,

- obiekty hotelarskie, motele, pensjonaty i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie – skontrolowano 5 obiektów. W trakcie kontroli obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 2 obiekty,
- domy pogrzebowe - skontrolowano 3 ekshumacje- nie stwierdzono nieprawidłowości.
- obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe w tej kategorii skontrolowano: 1 lodowisko, 2 tereny rekreacyjne. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3 Interwencje

W 2020 roku do sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło 8 wniosków z prośbą o interwencję. 7 spraw załatwiono we własnym zakresie, w związku z czym przeprowadzono 5 kontroli oraz udzielono 7 odpowiedzi. 1 wniosek przekazano do rozpatrzenia wg właściwości rzeczowej do Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Usług Komunalnych w Sępopolu- wniosek dotyczył niewłaściwego postępowania z psami i kotami a co za tym idzie uciążliwościami z tym związanymi dotyczącymi brudu.

Wnioski o interwencje załatwione we własnym zakresie dotyczyły:

- niewłaściwej jakości wody w Zakładzie Karnym w Kamińsku – 1
- niewłaściwy stan sanitarny w celi w Zakładzie Karnym w Kamińsku - 1
- wnioski związane z sytuacją epidemiczną w Zakładzie Karnym w Kamińsku – 5

- brak oznakowania nowopowstałej fontanny w Bartoszycach tj. nie oznakowano zakazu pływania.

Wnioski związane z Zakładem Karnym były bezzasadne jedynie w przypadku 1 wniosku dotyczącego fontanny wstąpiono do administratora obiektu o umieszczenie informacji o zakazie kąpieli. Urząd Miasta w Bartoszycach ustawił tablicę informacyjną dotyczącą korzystania z fontanny.

3.4 Imprezy masowe

W 2020 r. do PSSE w Bartoszycach nie wpłynęły żadne wnioski o zaopiniowanie imprez masowych.

4. Sekcja Higieny Pracy

Sekcja Higieny Pracy sprawuje nadzór nad warunkami higieniczno-zdrowotnymi w zakładach pracy oraz nad czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy (czynniki chemiczne, pyły, hałas, drgania mechaniczne, czynniki biologiczne, mikroklimat zimny i gorący), a także nad czynnikami uciążliwymi (oświetlenie) oraz nad chemikaliami (substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3).

Ponadto sekcja sprawuje nadzór nad chorobami zawodowymi oraz nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych, tzw. dopalaczy.

4.1 Nadzór nad warunkami higienicznymi i zdrowotnymi w środowisku pracy

W 2020 roku na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach zewidencjonowanych było 240 zakładów pracy.

W 2020 roku nadzorem objęto 33 zakłady pracy, w których zatrudnione były 1924 osoby. Ogółem przeprowadzono 36 kontroli higieniczno-sanitarnych oraz dokonano analizy 12 sprawozdań z badań środowiska pracy. W związku ze stwierdzeniem uchybień higieniczno-zdrowotnych wydano 17 decyzji administracyjnych. Najczęściej stwierdzane uchybienia podczas kontroli to:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i stanowisk pracy oraz pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych,
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy oraz brak rejestru tych wyników,
- brak rejestru i kart badań pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- brak dokumentacji oceny ryzyka zawodowego występującego przy określonych pracach lub brak jej aktualizacji,
- uchybienia w zakresie stosowania w zakładach substancji chemicznych (brak etykiet w języku polskim na pojemnikach z substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, brak kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w zakładzie, brak aktualnego spisu substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w zakładzie), uchybienia w zakresie pierwszej pomocy (brak informacji o wyznaczonych i przeszkolonych pracownikach w udzielaniu pierwszej pomocy przy apteczce, brak instrukcji udzielania pierwszej pomocy przy apteczce).

4.2 Przekroczenia normatywów higienicznych NDN/NDS

Na terenie naszego powiatu znajduje się 7 zakładów, w których pracownicy narażeni są na przekroczenia normatywów higienicznych – 7 w zakresie NDN (najwyższych dopuszczalnych natężeń). Najczęściej stwierdza się przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu, który głównie występuje w przemyśle meblarskim, zakładach szklarskich, stolarskich, produkujących wyroby metalowe oraz odlewni.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 7 zakładów pracy, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych w zakresie: NDN hałasu, narażonych 258 pracowników.

W zakładach pracy, w których występują przekroczenia hałasu i drgań mechanicznych, pracodawcy realizują program działań organizacyjno-technicznych zmierzający do ograniczenia narażenia. Działania te dostosowywane są do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka poprzez:

- stosowanie procesów technologicznych nie wytwarzających nadmiernego hałasu;
- automatyzację i hermetyzację procesów technologicznych;
- stosowanie ekranów dźwiękochłonnych.

W zakładach pracy, w których obniżenie poziomu hałasu do norm dopuszczalnych jest niemożliwe ze względów technologicznych, pracodawcy zobowiązani są do:

- szkolenia pracowników w celu uświadamiania im rozmiarów zagrożenia i sposobów minimalizacji, w tym szkolenia specjalistyczne na szkoleniu okresowym z udziałem lekarza laryngologa;
- kierowania na badania audiometryczne słuchu pracowników narażonych na hałas po wczesnym wykryciu zaburzeń chorobowych, przesuwanie do innych prac;
- ograniczenia czasu ekspozycji tylko do niezbędnego minimum;
- doboru środków ochrony indywidualnej do wielkości charakteryzujących hałas;
- oceny ryzyka zawodowego z zastosowaniem środków profilaktycznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach w 2020 roku nie wydawał decyzji administracyjnych na wyeliminowanie lub obniżenie możliwie do najniższego poziomu przekroczenia wartości normatywnych.

4.3. Zakłady o szczególnym zagrożeniu

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach prowadzi nadzór nad obiektami o szczególnym zagrożeniu, w których występują czynniki rakotwórcze oraz 5-krotne i wyższe przekroczenia najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych NDS i NDN. W 2020 roku zewidencjonowano 34 zakłady pracy, w których występują czynniki o działaniu rakotwórczym, są to:

- Spółdzielnia „KOMINIARZ” Olsztyn, Zakład Kominiarski Nr 12 w Bartoszycach, ul. Poniatowskiego 13A, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – WWA) – narażonych 3 pracowników;
- Zakład Odlewniczy A. Wasilewski w Dąbrowie, Dąbrowa 63 A, 11-200 Bartoszyce (czynniki rakotwórcze – WWA, formaldehyd) – narażonych 16 pracowników.

- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Spółka z o. o. Lidzbark Warmiński, Wytwórnia Mas Bitumicznych w Dąbrowie, Dąbrowa 56, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – WWA) - w kontakcie z benzo/a/pirenem pracuje 3 pracowników;
- PARMET Sp. z o. o. w Górowie Iławeckim, ul. Kościuszki 17, 11-220 Górowo Iławeckie (czynniki rakotwórcze – kwas chromowy, krzemionka krystaliczna) - narażonych 6 pracowników;
- Zakład Karny w Kamińsku, ul. Obrońców Westerplatte 1, Kamińsk, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy - promieniowanie jonizujące) - narażonych jest 15 pracowników;
- P.P.H.U. „STOL WOOD” Alina Abucewicz, ul. Nad Łyną 13a, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy- pyły drewna) - narażonych jest 6 pracowników;
- Zakład Produkcyjno-Handlowy Dariusz Banaszek, ul. Kajki 3B, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy- pyły drewna) - narażonych jest 14 pracowników;
- WTW POLAND Sp. z o. o., ul. Konopnickiej 2F, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 5 pracowników;
- BRW COMFORT Spółka z o.o., Zakład 05 w Bartoszycach, ul. Warszawska 22A, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 15 pracowników;
- CORAB Spółka z o. o. Olsztyn, Zakład Produkcyjny w Bartoszycach, ul. Kętrzyńska 57, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 6 pracowników;
- PAGED Morąg S.A., Zakład Drzewny w Bartoszycach, ul. 11 Listopada 2, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 30 pracowników;
- W-M GLASS, Spółka z o. o., ul. Kętrzyńska 53, 11-200 Bartoszyce (czynniki rakotwórcze - pyły drewna, krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 30 pracowników;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne, Infinity-Group Sp. z o.o., ul. Pięniężnego 10, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 2 pracowników;
- BELL Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Krzysztof Pałyska - Filia Galiny, Galiny 110, 11-200 Bartoszyce (czynniki rakotwórcze - pyły drewna, krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 4 pracowników;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa BUDOWLANI w Bartoszycach, ul. Generała Bema 32, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażony jest 1 pracownik;
- STALMOT & WOLMET Sp. z o. o., Zakład w Bartoszycach ul. Drzewna 5, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 4 pracowników;
- DELUX Przewozy Turystyczno-Pasażerskie Handel-Usługi, Deluga Krzysztof-Spółka Jawna, ul. Andrzeja Wajdy 61, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 4 pracowników;
- Firma Handlowo-Usługowa Rafał Parzych, Trutnowo 21, 11-230 Bisztynek;
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe DUET J. I E. Niedroszlańscy Spółka Jawna, ul. Przemysłowa 6, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 3 pracowników

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w Bisztyнку, ul. Słoneczna 3, 11-230 Bisztynek (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 2 pracowników;
- NOVA MAZUR DESIGN Sp. z o. o., Zakład w Górowie Iławeckim, ul. Olsztyńska 5, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 32 pracowników;
- NOVA MAZUR DESIGN Sp. z o. o., ul. Inwestycyjna 3, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 2 pracowników;
- Wodociągowo-Ciepłownicza Sp. z o.o. COWIK w Bartoszycach Zakład Energetyki Ciepłej, ul. Gen. Bema 36, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażonych jest 2 pracowników;
- AGROMEG Spółka z o. o., Worławki 10, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 3 pracowników;
- Zakład Remontowo-Budowlany Stolbud mgr Jan Podolak, ul. Nadbrzeźna 10, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 5 pracowników;
- EWAN Spółka z o. o., ul. Kolejowa 30, 11-230 Bisztynek (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 20 pracowników;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe KAROS H. Olchowski A. Olchowska Spółka Jawna, Sędławki 9, 11-200 Bartoszyce;
- Auto-Naprawa Jerzy Sinkiewicz, Nowe Witki 7, 11-200 Bartoszyce
- Zakład Produkcyjno Handlowy CEDR s.c. Joanna Wasiek, Urszula Wasiek, Bezledy 37A, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - pyły drewna) - narażonych jest 2 pracowników;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa SĄTOPY, Kotłownia Osiedlowa, Sątopy-Samulewo 25, 11-230 Bisztynek (czynnik rakotwórczy - krzemionka krystaliczna) - narażony jest 1 pracownik;
- Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszycach, ul. Wyszyńskiego 11, 11-200 Bartoszyce (czynniki rakotwórcze – promieniowanie jonizujące, tlenek etylenu) - narażonych jest 5 pracowników;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bartoszycach, ul. Gen. Bema 36, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – benzyna bezołowiowa - narażonych jest 2 pracowników;
- Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach, ul. Wyszyńskiego 28, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – krzemionka krystaliczna) - narażony jest 1 pracownik;
- Placówka Straży Granicznej w Górowie Iławeckim, ul. Lipowa 6, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy – benzyna bezołowiowa) - narażony jest 1 pracownik;
- Placówka Straży Granicznej w Sępopolu, ul. Wojska Polskiego 22, 11-210 Sępopol (czynnik rakotwórczy – benzyna bezołowiowa) - narażony jest 1 pracownik;

Ogółem narażonych na czynniki rakotwórcze w 2021 roku było 251 pracowników (251 mężczyzn, 0 kobiet) oraz 3 pracowników (3 mężczyzn, 0 kobiet) pozostających w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 6 zakładów pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. W ramach nadzoru nad zakładami pracy, w których występują czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym w środowisku pracy, w 2020 roku stwierdzono, że pracodawcy:

- prowadzą rejestry prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- realizują badania środowiskowe, w celu monitorowania poziomu wartości normatywnych czynników rakotwórczych.
- dopełniają obowiązek przekazywania danych do W-MPWIS o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracownikom, pracodawcy podejmowali działania do obniżania ekspozycji narażenia na czynniki rakotwórcze. W zakładach pracy, w których procesy technologiczne uniemożliwiają wyeliminowanie czynnika rakotwórczego pracodawcy zabezpieczyli pracownikom środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze oraz zapewniali zabezpieczenia techniczne, tj. wentylacja mechaniczna stanowiskowa i ogólna.

4.4 Wnioski

Działania prowadzone w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy, przyczyniają się do poprawy stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy. W 2020 roku uzyskano poprawę warunków higieniczno-sanitarnych w 6 zakładach dla 149 osób, poprzez m.in. remonty, odpowiednie wyposażenie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz remonty pomieszczeń produkcyjnych (podłogi, ściany, sufity, usprawnienie wentylacji ogólnej mechanicznej oraz stanowiskowej).

4.5 Choroby zawodowe

W 2020 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach wpłynęło 9 zgłoszeń podejrzenia chorób zawodowych.

W ramach postępowań wyjaśniających dotyczących chorób zawodowych przeprowadzono 6 wizytacji, sporządzono 10 kart oceny narażenia zawodowego oraz wydano 7 skierowań na badania w związku z podejrzeniem choroby zawodowej do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Olsztynie, w celu wydania orzeczenia o stwierdzeniu lub braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach w 2020 roku wydał 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym:

- 5 wymienionych w poz. 26 wykazu chorób zawodowych:
 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza u rolników indywidualnych (4), pracownika leśnego;
 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: kleszczowe zapalenie mózgu u rolnika indywidualnego;

- 1 wymienioną w poz. 15 chorób zawodowych – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym, co najmniej 15 lat u nauczyciela.

W 2020 roku wydano również 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wymienionej w pozycji poz. 26 wykazu chorób zawodowych - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza u 2 rolników indywidualnych.

4.6. Nadzór w zakresie zagrożeń zdrowia publicznego

4.6.1. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach funkcjonuje zespół ds. nadzoru nad środkami zastępczymi, w skład którego wchodzi pracownicy sekcji Higieny Pracy sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku oraz pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej.

W 2020 roku w ramach nadzoru nad środkami zastępczymi, prowadzono działania profilaktyczne, oświatowo-informacyjne skierowane do społeczności lokalnej głównie do: uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników placówek oświatowych, przedstawicieli władz samorządowych. PPIS przeprowadził ogółem 5 szkoleń, w których uczestniczyło 174 osób, w tym 3 szkolenia wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji.

W 2020 roku do PPIS w Bartoszycach nie wpływały sprawy związanych z ujawnionymi dowodami rzeczowymi w postaci środków zastępczych.

W 2020 roku do siedziby PPIS w Bartoszycach wpłynęły informacje dotyczące podejrzeń zatruc środków zastępczymi 3 osób w Bartoszycach.

4.6.2. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie powiatu bartoszyckiego nie występują podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3. Jedynie 5 zakładów pracy, na terenie nadzorowanym przez PSSE Bartoszyce, stosuje w pracy prekursorzy narkotykowe.

W 2019 roku przeprowadzono 3 kontrole zakładów stosujących prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Przedstawiciele ww. zakładów przekazują do siedziby PSSE informacje dotyczące zakupionej i zastosowanej ilości prekursorów w pracy.

4.6.3. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

Na terenie powiatu bartoszyckiego nie występują producenci, formulatorzy oraz importerzy substancji chemicznych i ich mieszanin, a jedynie dystrybutorzy oraz zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny (nie będący formulatorami).

W 2020 roku przeprowadzono 22 kontrole zakładów w zakresie wprowadzania do obrotu oraz stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin. Podczas 6 kontroli stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie. Dotyczyły one: braku etykiet w języku polskim na substancje chemiczne i ich mieszaniny stosowane w zakładzie, braku kart charakterystyki na substancje chemiczne i ich mieszaniny stosowane w zakładzie oraz braku spisu substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w zakładzie. Wydanych zostało 5 decyzji administracyjnych.

Zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny są świadomi niebezpieczeństw, jakie ze sobą niesie niewłaściwe stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin. W większości zakładów substancje te są właściwie magazynowane, odpowiednio oznakowane oraz dla niebezpiecznych substancji zapewnione są karty charakterystyki. W razie braku tych kart, stosujący te substancje, przy ich zakupie wymagają od dystrybutorów zapewnienia takiej karty. Ponadto, substancje te są używane wyłącznie przez osoby upoważnione i przeszkolone w zakresie ich stosowania.

4.6.4. Nadzór nad produktami biobójczymi

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bartoszycach nadzoruje 17 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego. W 2019 roku dokonano 2 kontrole takich podmiotów oraz 2 kontrole podmiotów stosujących produkty biobójcze. Nie stwierdzono nieprawidłowości, jak również nie wydano decyzji administracyjnych w zakresie produktów biobójczych.

Podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze zwracają szczególną uwagę na wymagania dotyczące produktów biobójczych, m.in. nie wprowadzają do obrotu produktów bez aktualnego pozwolenia na obrót. Również stosujący te produkty zwracają na to szczególną uwagę.

4.6.5. Nadzór nad detergentami

W 2020 roku nie przeprowadzono kontroli podmiotów stosujących detergenty.

5. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności: uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi. Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy również wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

5.1. Działalność nadzorowa

W zakresie działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2020 roku:

- przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych, dotyczących odbiorów technicznych;
- wydano 12 stanowisk dotyczących uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektów;
- zaopiniowano 31 projektów budowlanych,
- wydano 44 opinie sanitarne, dotyczące realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

- uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bartoszyce oraz miasta Bisztynek;
- uzgodniono projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie Lusiny, gmina Bartoszyce;
- wydano 41 decyzji płatniczych na kwotę 5089 zł.

5.2. Uczestnictwo w odbiorach technicznych

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uczestniczono w odbiorach 12 inwestycji:

- targowisko oraz zagospodarowanie terenu w zakresie utwardzenia nawierzchni, wykonania zadaszeń nad boksami handlowymi oraz niezbędnej infrastruktury technicznej przy ul. Kętrzyńskiej w Bartoszycach, dz. nr 123/127, 123/142, obręb nr 4;
- gabinet kosmetyczny przy ul. Konopnickiej 3/8, 11-200 Bartoszyce;
- rozbudowa istniejącej hali produkcyjno-składowej, ul. Inwestycyjna 5, 11-200 Bartoszyce;
- budynek produkcyjno-biurowy, ul. Przemysłowa 8, 11-200 Bartoszyce;
- rozbudowa budynku handlowo-usługowego o część magazynową oraz zadaszenia o powierzchni zabudowy 670,04m² i kubaturze 4725,83m³ przy ulicy Tartacznej w Bartoszycach, dz. nr 147/50, 147/51, 147/53 obręb 0007;
- lokal handlowy przy ul. Strzeleckiego 5/2 w Bartoszycach;
- hala sportowa z zapleczem i widownią w Bartoszycach przy ulicy Słowackiego, dz. nr 3-2/78;
- rozbudowa oraz nadbudowa budynku usługowego, ul. Wyszyńskiego, Górowo Iławeckie, dz. nr 48/31; 48/32; 48/33, obręb nr 2;
- zakład obróbki metali, obejmującego budynek produkcyjno-magazynowy z częścią socjalną, ul. Kolejowa, 11-230 Bisztynek;
- gabinet akupunktury w budynku przychodni zdrowia przy ul. Wajdy 10A w Bartoszycach;
- przebudowa pawilonu usługowo-mieszkalnego przy ul. Kętrzyńskiej 16I w Bartoszycach;
- przebudowa śluzy wjazdowej oraz budowa hali przejazdowej na terenie Zakładu Karnego w Kamińsku, ul. Obrońców Westerplatte 1, 11-220 Górowo Iławeckie.

5.3. Zestawienie opiniowanych przedsięwzięć

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 44 opinie sanitarne dotyczące realizacji przedsięwzięć, które zaliczono do mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym: 29 opinii sanitarne o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 8 opinii sanitarnych w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, 7 opinii sanitarnych w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i uzgodnienia

warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2020 roku opiniowano następujące inwestycje:

1. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m, na działce nr 46 w obrębie Bądze, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m, na działce nr 59 w obrębie Piaseczno, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa elektrowni fotowoltaicznych Gile A i Gile B o mocy do 1MW każda, wraz z drogą dojazdową oraz przyłączem do krajowej sieci energetycznej i elementami infrastruktury technicznej niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania przedsięwzięcia na działce nr 161/2, 161/3, obręb Gile, gmina Bartoszyce;
 - Przebudowa drogi gminnej 120018N w miejscowości Płęsy na odcinku od skrzyżowania z drogą gminną nr 120016N do skrzyżowania z drogą krajową nr 51 wraz ze skrzyżowaniem z drogą gminną 120016N oraz z drogą krajową nr 51;
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW na działce nr 170/1, obręb nr 26 - Kiertyny Wielkie i Małe, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni słonecznej na działce nr 10/3, obręb nr 32 - Lejdy, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni słonecznej na działce nr 34/3, obręb nr 58 - Skitno, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr 76/1, obręb Trosiny, gmina Sępopol;
 - Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach o numerach geodezyjnych 269/3 oraz 266/3 (obręb 0055) Woryny, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m na działce nr 4/5, obręb Duża Wola, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni fotowoltaicznej Płęsy o mocy do 1 MW wraz z drogą dojazdową oraz przyłączem do krajowej sieci energetycznej i elementami infrastruktury technicznej, niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania przedsięwzięcia na działce nr 27/1, obręb Płęsy, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ew. 5/1; 12/4; 32/1 (obręb 0059) w miejscowości Żuławy, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1 MW i wysokości do 3m na działce nr 16, obręb Duża Wola, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1 MW na działce nr 224/7, obręb Kiertyny Wielkie i Małe, gmina Bartoszyce;
 - Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1 MW na działce nr 67/2, obręb Wojciechy, gmina Bartoszyce;
 - Budowa 18 budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działce nr 507/1, 507/2, obręb nr 12-Dąbrowa, gmina Bartoszyce;
 - Budowa 16 budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działce nr 542/1, 542/2, obręb nr 12-Dąbrowa, gmina Bartoszyce;

- Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1 MW i wysokości do 3 m na działce nr 170/2, obręb Kiertyny Wielkie i Małe, gmina Bartoszyce;
- Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1 MW i wysokości do 3 m na działce nr 135, obręb Dęby, gmina Górowo Iławeckie;
- Montaż w istniejącej hali produkcyjnej kabiny malarskiej o wymiarach 8,20m x 5,60m x 9,26 m z filtracją suchą na działce 75/29 w obrębie nr 8 przy ul. Konopnickiej 2F w Bartoszczach;
- Budowa farmy fotowoltaicznej „Górowo Iławeckie Solar Park” o mocy przyłączeniowej do 50 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Piasty Wielkie, gmina Górowo Iławeckie;
- Przebudowa drogi powiatowej DP 1390N dr. woj. Nr 512 Leginy–Liski–Sępopol-Ostre Bardo-Szczurkowo na odcinku Turcz-Sępopol;
- Przebudowa drogi powiatowej DP 1956N dr. woj. Nr 592 (Kowalewo) – Łędlawki na odcinku Grzęda – Łędlawki;
- Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m (Piaseczno II);
- Przebudowa DP 1354N Głądy – Pieszkowo – Tolko na odcinku Kicina (skrzyżowanie z DP 1386N) – Pieszkowo (skrzyżowanie z DW 511);
- Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m na działce o nr ew. 67/2, obręb nr 77 - Wojciechy, gmina Bartoszyce;
- Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m na dz. nr 31, obr. Bądze, gm. Górowo Iławeckie;
- Budowa 15 budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działce nr 72/6, 72/7, obręb Wirwilty, gmina Bartoszyce;
- Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 1 MW na działce nr 298 obręb Zielenica, gmina Górowo Iławeckie

2. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko:

- Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW na działce nr 40, 41/1, 42, obręb Ardapy, gmina Bartoszyce
- Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1 MW, wraz z drogą dojazdową oraz przyłączem do krajowej sieci energetycznej i elementami infrastruktury technicznej, niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania przedsięwzięcia w miejscowości Pieszkowo, działka nr 7 obręb Pieszkowo, gmina Górowo Iławeckie
- Rozbudowa budynku inwentarskiego na działce 1/41, obręb nr 27 - Kinkajmy, gmina Bartoszyce;
- Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce ew. nr 2; 3/1; 5/1 (obręb 0005) w miejscowości Czyprki, gmina Górowo Iławeckie;
- Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na dz. nr 191/2; 191/3; 192; 195/13; 198/4; 191/1; 315/2; 317/1; 317/2; 319/1; 320/2 w obrębie Sołtysowizna, gmina Górowo Iławeckie;

- Zbieranie i przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne na terenie Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Bartoszyce na działce nr 12/4, obręb nr 57 Sędławki, gmina Bartoszyce;
 - Modernizacja stacji przerobu masy formierskiej poprzez zamontowanie innowacyjnej chłodziarki masy MC-25 Simpson Multi-Cooler wraz z systemem odpylania włączonym w emitor ET-1 i likwidacja emitora ET-2 oraz poprawie konkurencyjności Zakładu poprzez budowę nowej innowacyjnej topialni metalu na działce nr 237/1, obręb nr 12 – Dąbrowa, gmina Bartoszyce;
 - Utworzenie punktu zbierania odpadów, dz. nr 26/13 obręb nr 1, miasto Bartoszyce.
3. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:
- Budowa instalacji fotowoltaicznej na działce nr 516, obręb Dąbrowa, gmina Bartoszyce;
 - Budowa farmy fotowoltaicznej „Bisztynek I” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Sątopy-Samulewo, gmina Bisztynek;
 - Budowie elektrowni wodnej Szylina Mała na rzece Łyna w km 31 + 750;
 - Budowa farmy fotowoltaicznej „Górowo Iławeckie Solar Park o mocy przyłączeniowej do 50 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Piasty Wielkie, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW i wysokości do 3m, na działce nr 46 w obrębie Bądze, gmina Górowo Iławeckie;
 - Budowa elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce ew. nr 2, 3/1, 5/1 (obręb 0005) w miejscowości Czyprki, gmina Górowo Iławeckie;
 - Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy do 1MW na działce nr 40, 41/1, 42, obręb Ardapy, gmina Bartoszyce.

5.4. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uzgodniono 31 dokumentacji projektowych:

- Projekt technologiczny przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń biurowych na lokal usługowy (gastronomiczny) na parterze budynku przy ul. Kętrzyńskiej w Bartoszczach, dz. nr 112/3, obręb nr 8;
- Projekt budowlany zmiany sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na lokal biurowy w budynku mieszkalno-usługowym przy ul. Kętrzyńskiej 8 w Bartoszczach, dz. nr 115/16 obręb nr 4;
- Projekt technologiczny zmiany sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na lokal handlowy (sklep odzieżowy) w budynku przy ul. Strzeleckiego 5/2 w Bartoszczach, dz. nr 53/3, obręb nr 4, miasto Bartoszyce;
- Projekt budowlany zmiany sposobu użytkowania części budynku handlowego z przeznaczeniem na lokal usługowo-handlowy – dom pogrzebowy przy ul. Kętrzyńskiej w Bartoszczach, dz. nr 8-75/25;

- Projekt budowlany przebudowy ze zmianą sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na budynek usługowy (klub seniora) w miejscowości Łabędnik Duży, dz. nr 140/1, obręb nr 35, gmina Bartoszyce;
- Projekt budowlany zmiany sposobu użytkowania budynku usługowego (sklep spożywczo-przemysłowy) na pomieszczenia biurowe w miejscowości Dąbrowa, dz. nr 592, obręb nr 12, gmina Bartoszyce
- Projekt budowlany zamienny rozbudowy i przebudowy budynku usługowo-mieszkalnego oraz zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń na cele usługowe i mieszkalne przy ul. Gdańskiej 3 w Bartoszycach, dz. nr 452, obręb nr 1, miasto Bartoszyce;
- Projekt technologiczny rozbudowy budynku administracyjno-biurowego siedziby Zarządu Dróg Powiatowych, obręb Dąbrowa, gm. Bartoszyce, dz. nr 3/8, 3/10;
- Projekt budowlany remontu toalet w budynku Szkoły Podstawowej w Kinkajmach, Kinkajmy 18A, dz. nr 1/3, gmina Bartoszyce;
- Projekt technologiczny zmiany sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na lokal handlowy (sklep odzieżowy) w budynku przy ul. Strzeleckiego 5/2 w Bartoszycach, dz. nr 53/3, obręb nr 4, miasto Bartoszyce;
- Projekt sezonowego ogródka gastronomicznego Nr 2, Plac Konstytucji 3 Maja w Bartoszycach, dz. nr 112/4, obr. 4 miasta Bartoszyce;
- Projekt budowlany budowy budynku usługowo-mieszkalnego wraz z niezbędną infrastrukturą na działce nr 374 obręb nr 4 w Bartoszycach;
- Projekt kawiarni, Plac Konst. 3 Maja w Bartoszycach;
- Projekt technologiczny zmiany sposobu użytkowania dwóch budynków gospodarczych z przeznaczeniem na budynki tartaczne położone w Worławkach na działce nr 12/10, gm. Górowo Iławeckie;
- Program funkcjonalno-użytkowy remontu modernizacyjnego istniejących pomieszczeń w budynku Przedszkola Publicznego Nr 4, ul. Gen. Józefa Bema 49 w Bartoszycach;
- Program funkcjonalno-użytkowy remontu modernizacyjnego istniejących pomieszczeń w budynku Przedszkola Publicznego Nr 9, ul. Nad Łyną 5A w Bartoszycach;
- Projekt technologiczny modernizacji pomieszczeń kuchni w budynku Szkoły Podstawowej w Krawczykach, gm. Bartoszyce, dz. nr 221/1;
- Projekt budowlany dotyczący zadania pn.: „Rozbudowa istniejącej stacji uzdatniania wody w miejscowości Wojmiany, gmina Górowo Iławeckie”;
- Projekt technologiczny dotyczący remontu i zmiany sposobu użytkowania lokalu handlowego (byłej apteki) na lokal gastronomiczny w budynku w Bisztynku przy ul. Kościuszki 4, dz. nr 88/3;
- Projekt budowlany kontenerowego pawilonu handlowego, zlokalizowanego na terenie działki nr 70/32 przy ulicy Kętrzyńskiej w Bartoszycach;
- Przedsięwzięcie dotyczące rozbudowy kompleksu suszarniczego-magazynowego oraz rozbiórki silosów i budynków gospodarczych, a także wykonania posadzek i montażu nowych urządzeń w postaci przenośników łańcuchowych w budynkach magazynowych 2-3-4, na działce nr 12/7, obręb Sędławki, gmina Bartoszyce, którego realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej;

- Projekt budowlany dotyczący zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń piwnicznych w budynku mieszkalno-handlowym, z przeznaczeniem na dwa lokale usługowe (salon groomerski i biuro) przy ulicy Bohaterów Warszawy w Bartoszcach, dz. nr 123/42, 123/120;
- Projekt technologiczny kuchni przyszpitalnej, ul. Kardynała Wyszyńskiego 11, 11-200 Bartoszyce;
- Projekt budowlany zamienny dotyczący zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń mieszkalnych z przeznaczeniem na lokal usługowy w budynku jednorodzinnym na terenie działki nr 106/2, obręb 42-Minty, gm. Bartoszyce;
- Projekt technologiczny przebudowy części pomieszczeń szkolnych z przeznaczeniem na dwa oddziały przedszkolne wraz z wydzieleniem pomieszczenia stołówki, gabinetu pedagoga i logopedy oraz sali lekcyjnej w budynku Szkoły Podstawowej w Sątopach, gm. Bisztynek,
- Projekt budowlany przebudowy pomieszczeń budynku Przedszkola Gminnego Nr 1 w Bartoszcach;
- Projekt technologiczny przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń przedszkola na stołówkę w budynku przedszkola w Górowie Iławeckim;
- Projekt technologiczny przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania budynku byłej hydroforni na świetlicę wiejską w miejscowości Sątopy-Samulewo, gm. Bisztynek, dz. nr 353/29, obr. nr 11 Sątopy;
- Projekt technologiczny rodzinnego domu wsparcia dla osób niepełnosprawnych „Szczęśliwy Dom” w Troszkowie, gmina Bisztynek;
- Projekt budowlany zmiany sposobu użytkowania części lokalu handlowego na lokal usługowy – gabinet kosmetyczny w budynku usługowo-mieszkalnym przy ul. Kętrzyńskiej 25B w Bartoszcach, dz. nr 87/11 obręb nr 4;
- Projekt budowlany lokalizacji pawilonu handlowego branży spożywczej, ul. Kętrzyńska, 11-200 Bartoszyce

5.5. Uwagi do obiektów w trakcie realizacji i odbiorów

W 2020 r. dokonano kontroli 12 obiektów przekazywanych do użytkowania. W wyniku oględzin obiektów stwierdzono, że inwestorzy realizują roboty budowlane w oparciu o prawomocne decyzje pozwolenia na budowę lub zgłoszenie zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń, lokali i obiektów. Dokumentacja budowlana posiada wymaganą opinię sanitarną Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszcach, opinie rzeczoznawców ds. sanitarno-higienicznych oraz inne opinie rzeczoznawców, wymagane przepisami szczegółowymi.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że obiekty realizowane są zgodnie z warunkami określonymi w dokumentacji budowlanej, przepisami i warunkami technicznymi. W niektórych przypadkach, realizacja niewielkich inwestycji odbiegała nieco od rozwiązań przyjętych w projektach budowlanych. Inwestorzy, podczas realizacji inwestycji, dokonują zmian, odstępstw od projektów o charakterze nieistotnym. Nieznaczne odstępstwa związane są ze zmianą profilu prowadzonych usług, sposobem wyposażenia pomieszczeń i dotyczą zmian rozmieszczenia przyborów sanitarnych, ustawienia mebli itp. W trakcie kontroli dokonywanej

podczas odbiorów końcowych poszczególnych obiektów, inwestorzy zobowiązani są przed rozpoczęciem działalności do usunięcia niedociągnięć i usterek.

Odbiory obiektów na terenie działania PSSE w Bartoszycach w 2020 r. dotyczyły przede wszystkim budowy, zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń w przeważającej większości obiektów handlowych i usługowych. Dominującymi inwestycjami nowo wznoszonymi obiektami na terenie działania PSSE Bartoszyce jest budownictwo jednorodzinne. Adaptowane są pomieszczenia usługowe i mieszkalne istniejące z przeznaczeniem na działalność o charakterze usługowym lub handlowym. W niewielkiej ilości budowane są nowe zakłady produkcyjne i usługowe.

W 2020 r. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach nie wydawał sprzeciwów w sprawach dopuszczenia do użytkowania obiektów.

6. Sekcja Higiena Dzieci i Młodzieży

W związku z epidemią COVID-19 od połowy marca 2020 r. do przerwy wakacyjnej na terenie kraju we wszystkich placówkach oświatowych wprowadzono nauczanie zdalne. Od 19 października 2020 r. nauczanie zdalne odbywało się dla uczniów szkół średnich o tydzień później dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych, natomiast uczniowie klas I-III objęci zostali nauką zdalną od 8 listopada i taki stan rzeczy trwał do końca 2020 r.

W trakcie nauki stacjonarnej kontrole sanitarne przeprowadzono w 16 placówkach z 51 podległych. W ramach zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu wychowanków/uczniów, w placówkach oceniano przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- warunków ogólnoszkolnych/ogólnoprzedszkolnych,
- przestrzennych tj. pomieszczeń i używanego sprzętu, w tym warunki do zajęć wychowania fizycznego,
- higieny procesu nauczania,
- odżywiania uczniów.

6.1 Warunki ogólnoszkolne/ogólnoprzedszkolne

W zakresie zapewnienia uczniom odpowiednich warunków do miejsc, do których dostęp mają wszyscy uczniowie/ wychowankowie ocenie poddano: otoczenie placówki, wyposażenie techniczne budynku, mikroklimat pomieszczeń, pomieszczenia sanitarno-higieniczne, korytarze, pomieszczenia szatni, świetlicy, sklepik szkolny, boisko, plac zabaw.

Na nadzorowanym terenie wszystkie placówki szkolne i przedszkolne zapewniają bezpieczne warunki korzystania z miejsc ogólnodostępnych, posiadają teren ogrodzony oraz zabezpieczenia przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię. Plac zabaw i boiska wyposażane są w sprzęt atestowany, odpowiednio zabezpieczony. We wszystkich placówkach zapewniona jest woda zimna i ciepła oraz dostęp do urządzeń sanitarnych. Każda placówka zapewnia odpowiednie warunki do przechowywania odzieży wierzchniej oraz pomieszczenia do zajęć świetlicowych.

6.2 Warunki przestrzenne

W celu zapewnienia efektywności nauki i pracy, nadzorem objęto: pomieszczenia lekcyjne (pracownie szkolne, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego) oraz urządzenia, oświetlenie, miejsca do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych ucznia. Ocenie poddano warunki wpływające na komfort pracy uczniów w czasie zajęć w 16 placówkach; natomiast w 1 placówce przeprowadzono badania w zakresie dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii.

6.2.1 Pomieszczenia lekcyjne

1) Pracownie szkolne

Na 30 szkół będących pod nadzorem, w 30 szkołach urządzone są pracownie komputerowe oraz w 6 pracownie chemiczne.

Ocenie poddano warunki nauczania w 5 pracowniach komputerowych oraz w 2 pracowniach chemicznych. Urządzenia i sprzęty znajdujące się w pracowniach zapewniają bezpieczne użytkowanie. W pracowniach komputerowych zapewnia się uczniom indywidualny dostęp do komputera, sprzęty dostosowane są do ich warunków fizycznych. W pracowniach chemicznych, substancje i ich mieszaniny są właściwie oznakowane i przechowywane, zgodnie z zaleceniami. Pracownie posiadają sprawną wentylację grawitacyjną lub mechaniczną zapewniającą bezpieczeństwo zdrowotne.

2) Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Oceniono warunki lokalowe do zajęć wychowania fizycznego tj. posiadanie przez placówkę infrastruktury sportowej, stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego oraz stan techniczny urządzeń i sprzętu sportowego.

Na 30 szkół będących pod nadzorem:

- 11 szkół posiada boisko oraz pełną infrastrukturę sportową, tj. szkolny zespół sportowy (sala gimnastyczna, sala rekreacyjna oraz pomieszczenia pomocnicze szatnia, natryski);
- 1 szkoła posiada pełną infrastrukturę bez boiska;
- 14 placówek posiada boisko oraz salę gimnastyczną lub salę zastępczą;
- 4 placówki posiadają tylko boisko.

W szkołach podstawowych w Wiatrowcu, Ponikach, Dzierzychowie i w szkole filialnej w Pieszkowie zajęcia w-f prowadzone są na korytarzach szkolnych.

3) Umeblowanie i urządzenia

W jednej placówce oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów tj. w Przedszkolu Publicznym nr 6 Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 1 w Bartoszykach. Na 50 stanowisk pracy przedszkolaków poddanych analizie, stwierdzono, że wszystkie stanowiska były dostosowane do wymagań ergonomii.

Ocenie poddano stan urządzeń sportowych w placówkach. Urządzenia na terenach szkolnych i przedszkolnych tj. placach zabaw, boiskach oraz w pomieszczeniach sal gimnastycznych, zapewniały bezpieczeństwo uczniom. Wszystkie nowo zakupione sprzęty posiadają atest lub certyfikat.

4) Miejsca do przechowywania przyborów i podręczników szkolnych ucznia.

W celu obniżenia ciężaru plecaków, szkoły zapewniają miejsca na pozostawianie podręczników i przyborów szkolnych. Placówki posiadają wyznaczone półki lub szafki w salach lekcyjnych, wspólne dla wszystkich uczniów.

6.3 Higiena procesu nauczania

Obok prowadzonego nadzoru nad pomieszczeniami i urządzeniami prowadzono ocenę planu zajęć lekcyjnych. Analizie poddano tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych w 4 szkołach. Oceniane plany lekcji uwzględniały równomierne rozłożenie ilości zajęć w ciągu dnia na przestrzeni tygodnia, jednakowy czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych w ciągu tygodnia oraz przerwy międzylekcyjne. Tak jak w latach ubiegłych problemem w szkołach jest dwuzmianowość, dotycząca głównie klas I-III. Dodatkowym utrudnieniem dla uczniów była nauka w trybie zdalnym, wprowadzona w placówkach w związku z sytuacją epidemiologiczną na obszarze całego kraju lub na podstawie przesłanek epidemiologicznych, takich jak wystąpienie przypadku zakażenia SARS-Cov-2 wśród uczniów lub pracowników szkoły i lokalna sytuacją epidemiologiczną na danym obszarze. W tej sytuacji nie było konieczności prowadzenia nauki w systemie dwuzmianowym w klasach I-III.

6.4 Dożywianie w szkołach

Wszystkie skontrolowane placówki w roku sprawozdawczym zapewniły uczniom obiady jedno lub dwudaniowe. Posiłki były przygotowywane w kuchni szkolnej lub dostarczane w formie cateringu. Ponad 40% wszystkich uczniów, skorzystało z ciepłych posiłków w szkole, z tego 40 % stanowiły posiłki dofinansowane przez MOPS lub GOPS.

W celu oceny realizacji zaleceń Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego, dotyczących zapewnienia odpowiedniej jakości wody do bezpośredniego spożycia w poidelkach zamontowanych, PPIS w Bartoszycach sprawuje nadzór nad przestrzeganiem procedur opracowanych przez dyrektorów tych placówek, które obejmują dbałość o bieżący stan sanitarny urządzenia, okresowy przegląd techniczny poidelka oraz badania jakości wody do spożycia. Od połowy marca 2020 roku w związku z trwającą epidemią, poidelka w szkołach zostały zamknięte w celu zapobiegania i przeciwdziałania COVID-19.

6.5 Nadzór nad sezonowymi ośrodkami wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2020 r. na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonowało 6 turnusów zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, zarejestrowanych w internetowej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej. Działania kontrolne przeprowadzono na 3 turnusach. Na skontrolowanych turnusach wypoczywało 124 uczestników. Stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewniili uczestnikom właściwe warunki zakwaterowania i wyżywienia.

6.6 Podsumowanie

- 1) W minionym roku, zakończono 2 postępowania administracyjne, w związku z czym poprawie uległy warunki sanitarno-techniczne w 2 placówkach: Szkoła Podstawowa nr 3 w Bartoszycach, Zespół Szkół w Górowie Iławeckim. W placówkach m.in. doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego nawierzchnię boiska sportowego oraz doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenie terenu szkoły.
- 2) W placówkach nieposiadających warunków do aktywnego uczestniczenia uczniów w zajęciach sportowych na lekcjach wychowania fizycznego, koniecznym jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury.

- 3) W trosce o zdrowie uczniów, należy wyeliminować uciążliwości w środowisku pracy ucznia tj. zapewnić wszystkim uczniom stanowiska pracy dostosowane do wymagań ergonomii oraz zapewnić właściwe natężenia oświetlenia sztucznego na wszystkich stanowiskach pracy ucznia, w tym przy tablicy.
- 4) Należy prowadzić działania zmierzające do odciążenia plecaków/tornistrów szkolnych poprzez zapewnienie każdemu uczniowi indywidualnego, bezpiecznego miejsca do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych.
- 5) Prowadzić działania zwiększające świadomość rodziców i dzieci, w zakresie wpływu na postawę fizyczną człowieka, niedostosowanego do wzrostu umeblowania oraz nadmiernego obciążenia pleców dzieci (zbyt ciężkie plecaki/tornistry).

7. Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie działań profilaktycznych, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy i wykształcenie odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych. W ramach działalności oświatowo-zdrowotnej inicjowano, koordynowano, realizowano oraz nadzorowano programy i akcje o tematyce zdrowotnej.

W 2020 roku, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna uczestniczyła w realizacji interwencji programów profilaktycznych ogólnopolskich i wojewódzkich. Działania profilaktyczne skierowane były do rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, nauczycieli wychowawców oraz pedagogów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia, a także przedstawicieli samorządów lokalnych i instytucji publicznych.

W ramach realizacji programów zorganizowano 20 zajęć edukacyjnych, 1 stoisko profilaktyczno-edukacyjne, 1 szkolenie dla koordynatorów szkolnych realizujących poszczególne programy, 1 szkolenie dla pracowników ochrony zdrowia oraz 37 dystrybucji materiałów edukacyjnych.

Do działań programowych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną włączyło się 29 placówek oświatowych z pośród 40.

W 2020 roku przeprowadzono 25 działań o charakterze profilaktycznym (interwencje programowe) wśród 258 uczestników oraz 90 działań (interwencje nieprogramowe) wśród 1205 uczestników.

7.1 Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie powiatu

Na terenie powiatu realizowano 8 ogólnopolskich interwencji programowych. Działania prowadzone były w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz szkołach ponadpodstawowych. W realizacji tych działań współpracowano z nauczycielami tj. koordynatorami szkolnymi i przedszkolnymi poszczególnych programów edukacyjnych, pedagogami oraz wychowawcami klas, przedstawicielami lokalnych władz oraz mediów.

7.2 Realizacja interwencji nieprogramowych na terenie powiatu

W związku z wystąpieniem na terenie kraju stanu zagrożenia epidemicznego spowodowanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, działania nieprogramowe promocji zdrowia w 2020 r. skupiły się przede wszystkim na profilaktyce COVID oraz propagowaniu

zasad higieny osobistej oraz higieny rąk. Do takich działań zaliczyć można prowadzenie w Przedszkolu Publicznym nr 2 w Bartoszycach oraz Niepublicznym Przedszkolu „Stokrotka” instruktaży mycia rąk w grupie dzieci 6-letnich, prelekcji z profilaktyki zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w Bartoszyckim Domu Kultury w Bartoszycach dla członków Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów Koło Bartoszyce oraz zajęć edukacyjnych w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. Elizy Orzeszkowej w Bartoszycach dla uczniów klasy II Technikum Spedycyjnego.

Na terenie powiatu realizowano 14 interwencji nieprogramowych w tym działania z profilaktyki grypy, profilaktyki używania narkotyków, w tym środków zastępczych, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki ochrony przed próchnicą, profilaktyki cukrzycy, profilaktyki zakażeń HCV i HBV, profilaktyki zatruc grzybami, edukacji żywieniowej, akcji „Zdrowe wakacje” oraz „Moje dziecko idzie do szkoły” jak również działania związane z promowaniem Światowego Dnia Zdrowia oraz Europejskiego Tygodnia Szczepień. W realizacji tych działań współpracowano z przedstawicielami lokalnych władz, lokalnych mediów, dyrekcją szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych, nauczycielami, przedstawicielami służby zdrowia oraz policji.

7.3 Współpraca na poziomie powiatowym w zakresie działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej

Ważną częścią działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach jest współpraca z władzami samorządowymi, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi mediami. Szczególne znaczenie mają działania podejmowane na terenie powiatu, ponieważ wynikają z potrzeb społeczeństwa lokalnego, inicjowane przez instytucje i władze lokalne integrują społeczeństwo odpowiadając na ich zapotrzebowanie informacyjne i umożliwiając dostęp do badań profilaktycznych czy do udziału w akcjach prozdrowotnych.

1) Władze samorządowe:

- a) zamieszczanie informacji z bieżącej działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na stronie internetowej powiatu bartoszyckiego, miasta Bartoszyce, gminy Bartoszyce, miasta Górowo Iławeckie, gminy Górowo Iławeckie, miasta i gminy Bisztynek, miasta i gminy Sępól.

2) Instytucje, organizacje, stowarzyszenia:

- a) Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach – współorganizacja i prowadzenie zajęć edukacyjnych dotyczących „Profilaktyki środków psychoaktywnych” dla rodziców uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu bartoszyckiego w ramach akcji „Zanim będzie za późno”.
- b) Bartoszycki Dom Kultury w Bartoszycach – prowadzenie prelekcji prozdrowotnej dla członków Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów Koło Bartoszyce z zakresu profilaktyki zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w tym higieny osobistej i higieny mycia rąk.

3) Lokalne media

Informacje z podejmowanych inicjatyw prozdrowotnych wynikających z diagnozy środowiska lokalnego w tym artykuły i ulotki profilaktyczne przekazywane są do redakcji gazety „Goniec Bartoszycki” w celu publikacji. Publikacje zamieszczane na łamach lokalnej gazety oraz

mediów społecznościowych przyczyniają się do zwiększenia świadomości mieszkańców co ma wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne oraz zapobieganie szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych epidemicznych.

III. Spis tabel

Tabela Nr 1: Zestawienie działalności kontrolnej PSSE w Bartoszycach w latach 2019-2020

Tabela Nr 2: Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2019-2020.

Tabela Nr 3: Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, województwa warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2019-2020

Tabela Nr 4: Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2019-2020 w powiecie bartoszyckim.

Tabela Nr 5: Analiza własna NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020

Tabela Nr 6: Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020.

Tabela Nr 7: Szczepienia ochronne p/ko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2020

Tab. Nr 2 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2019-2020”

Lp	Jednostka chorobowa	powiat bartoszycki			
		01.01.-31.12.2020 r.		01.01.-31.12.2019 r.	
		liczba zgłoszeń	zapid.	liczba zgłoszeń	zapid.
1.	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	3	5,27	16	27,76
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	0	0,0	1	1,73
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	0	0,0	1	1,73
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	1	1,75	1	1,73
5.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11	19,33	11	19,08
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	2	3,51	35	60,72
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	1	1,75	4	6,94
8.	Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	3	5,27	36	62,45
9.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	2	3,51	23	215,96
10.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	14	24,60	76	131,85
11.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	3	5,27	7	65,73
12.	Płonica (szkarlatyna)	10	17,57	33	57,25
13.	Choroba meningokokowa inwazyjna-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0,0	1	1,73
14.	Choroba meningokokowa inwazyjna-posocznica	0	0,0	1	1,73
15.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	1	1,75	4	6,94
16.	Kiła wczesna	0	0,0	2	3,47
17.	Borelioza z Lyme- ogółem	40	70,30	89	154,40
18.	Borelioza z Lyme- neuroborelioza	0	0,0	2	3,47
19.	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	10	17,57	15	26,02
20.	Kleszczowe zapalenie mózgu	0	0,0	1	1,73
21.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych-inne określone i nieokreślone	4	7,03	1	1,73
22.	Ospa wietrzna	137	240,81	429	744,25
23.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	2	3,51	6	10,41
24.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	2	3,51	6	10,41
25.	Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE}	0	0,0	1	1,73
26.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	0	0,0	1	1,73
27.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna-posocznica	0	0,0	2	3,47
28.	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna- posocznica	0	0,0	2	3,47
29.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne, nieokreślone	1	1,75	0	0,0
30.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	3,51	1	1,73
31.	Grypa- ogółem	3	5,27	4	6,94
32.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	2282	4011,17	0	0,0

Tabela nr 3 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, województwa warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2019-2020”

L.P	Jednostka chorobowa	powiat bartoszycki				woj. warm-mazurskie				Polska			
		01.01.- 31.12.2020 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2020 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2020 r.		01.01.- 31.12.2019 r.	
		liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	3	5,27	16	27,76	224	15,77	276	19,31	5092	13,27	8928	23,24
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	0	0,0	1	1,73	6	0,42	5	0,35	109	0,28	281	0,73
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	0	0,0	1	1,73	48	3,38	58	4,06	443	1,15	720	1,87
4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	1	1,75	1	1,73	4	0,28	4	0,28	99	0,26	197	0,51
5	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11	19,33	11	19,08	296	20,84	285	19,94	10047	26,17	11306	29,43
6	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	2	3,51	35	60,72	163	11,47	1175	82,23	5962	15,53	34019	88,62
7	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	1	1,75	4	6,94	38	2,68	190	13,30	1865	4,86	6391	16,65
8	Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	3	5,27	36	62,45	117	8,24	360	25,19	5074	13,22	16287	42,43
9	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	2	3,51	23	215,96	135	528,71	874	3143,66	6230	814,17	27623	3609,9
10	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	14	24,60	76	131,85	621	43,72	1694	118,55	25857	67,36	67435	175,67
11	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	3	5,27	7	65,73	187	732,36	543	1953,10	7238	945,9	18525	2420,93
12	Płonica (szkarlatyna)	10	17,57	33	57,25	167	11,76	518	36,25	7639	19,90	20837	54,28
13	Choroba meningokokowa inwazyjna-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0,0	1	1,73	2	0,14	5	0,35	54	0,14	95	0,22
14	Choroba meningokokowa inwazyjna-posocznica	0	0,0	1	1,73	3	0,21	7	0,49	61	0,16	126	0,33
15	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	1	1,75	4	6,94	36	2,53	92	6,44	3028	7,89	6163	16,06
16	Kiła wczesna	0	0,0	2	3,47	7	0,49	10	0,70	330	0,86	719	1,87
17	Borelioza z Lyme- ogółem	40	70,30	89	154,40	799	56,25	1514	105,95	12524	32,63	20630	53,74
18	Borelioza z Lyme- neuroborelioza	0	0,0	2	3,47	7	0,49	10	0,70	104	0,27	394	0,77
19	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	10	17,57	15	26,02	350	24,64	514	35,90	4277	11,14	8076	21,04
20	Kleszczowe zapalenie mózgu	0	0,0	1	1,73	30	2,11	47	3,29	158	0,41	265	0,69
21	Wirusowe zapalenie opon mózgowych-inne określone i nieokreślone	4	7,03	1	1,73	34	2,39	41	2,87	244	0,64	807	2,10
22	Ospa wietrzna	137	240,81	429	744,25	2211	155,65	6672	466,91	71392	185,98	180641	470,59
23	Wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	2	3,51	6	10,41	31	2,18	86	6,02	976	2,54	2809	7,32
24	Wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	2	3,51	6	10,41	26	1,83	124	8,68	929	2,42	3279	8,54
25	Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE}	0	0,0	1	1,73	18	1,27	38	2,66	934	2,43	1763	4,59
26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznicy)	0	0,0	1	1,73	17	1,20	42	2,94	577	1,50	1338	3,49

27	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna- posocznica	0	0,0	2	3,47	9	0,63	25	1,75	367	0,96	1045	2,72
28	Choroba wywołana przez Haemophilus influenzae, inwazyjna- posocznica	0	0,0	2	3,47	1	0,07	2	0,14	32	0,08	53	0,14
29	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne, nieokreślone	1	1,75	0	0	5	0,35	0	0	63	0,16	177	0,46
30	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	3,51	1	1,73	6	0,42	27	1,89	258	0,67	766	2,00
31	Grypa- ogółem	3	5,27	4	6,94	71667	5045,15	177	12,39	3164446	8243,65	4789827	12469,24
32	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	2282	4011,17	x	x	53559	3770,4	x	x	1255625	3271,01	x	x

Ludność powiatu bartoszyckiego z GUS, stan na 30.06.2020 r. - 56891, dzieci do lat 2 – 973

Ludność powiatu bartoszyckiego z GUS, stan na 31.12.2019 r. - 57231, dzieci do lat 2 – 1012.

Tab. Nr 4 „Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2019-2020 w powiecie bartoszyckim”

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń na grypę	
	2020 rok	2019 rok
0 - 4	228	706
5 - 14	314	862
15 - 64	710	1656
65 i więcej	225	503
Razem	1477	3727

Tab. Nr 5 Analiza własna NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020

	2020 r.	2019 r.
Ilość zgłoszonych NOP w powiecie	1	7
Nazwa szczepionki, po której wystąpił NOP	BCG	- 2 NOP po BCG - 1 NOP po HEXACIMA - 1 NOP po MMR - 1 NOP po MMR oraz Euvax B 0,5 ml - 2 NOP po MMR oraz Synflorix
Kolejna dawka danej szczepionki	szczepienia w okresie noworodkowym	- BCG- szczepienia w okresie noworodkowym - MMR- I dawka w 2 roku życia, - Hexacima- I dawka w 1 roku życia, - Euvax B 0,5 ml- III dawka w 1 roku życia, - Synflorix- III dawka w 2 roku życia
Kwalifikacja NOP	NOP łagodny	7 x NOP łagodny

Tab. Nr 6 Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020

PODMIOTY LECZNICZE	DTP + POLIO+HIB				WZW B		PNEUMOKOKI			
	1 r. życia		2 r. życia		1 r. życia		1 r. ż.		2 r. ż.	
Lata	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Średnia powiatu	58,1%	57,6%	68,4%	68,4%	89%	85,3%	70,5%	70,8%	92,5%	95,1%
Przychodnia „Bart-Medica” w Bartoszycach	72,4	57,3	74,7	70,5	78,1	70,7	75,7	67,1	98,7	98,9
NZOZ „Zdrowie” w Bartoszyce	Brak dzieci	65,2	86,9	79,6	Brak dzieci	100	Brak dzieci	87,0	100	96,3
Przychodnia „Rodzina” w Bartoszycach	47,6	53,2	65,3	70,5	90,4	90,5	66,7	66,7	93,5	91,1
GZLO w Galinach- Przychodnia Lekarska w Bartoszycach	33,3	56,7	67,7	75,0	87,9	83,3	54,5	66,7	93,5	92,9
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Galinach	80,0	72,7	90,9	70,0	100	72,7	100	90,9	100	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łabędniku	57,1	60,0	85,7	50,0	100	80,0	71,4	60,0	100	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bezledach	62,5	25,0	80,0	83,3	87,5	75,0	62,5	75,0	100	91,7
NZOZ „Ols-Med” w Wojciechach	59,0	61,5	53,6	34,29	100	96,1	81,8	73,1	100	100
Przychodnia „Medyk” w Górowie Iław.	52,6	60,0	58,5	60,0	89,5	97,5	73,7	72,5	87,8	90
Przychodnia „Medyk” w Kandytach	61,5	54,5	63,6	42,9	92,3	54,5	61,5	54,6	63,6	100
NZOZ „Nasza Przychodnia” w Sępopolu	80,0	54,2	52,17	72,2	100	79,2	80,0	79,2	52,1	100
„Medicus” w Bisztyнку	70,0	64,5	75,7	77,8	96,7	90,3	70,0	77,4	100	92,6
Poradnia Rodzinna „Pro Familia” w Sątopach-Samulewie	Brak dzieci	100	100	75,0	Brak dzieci	100	Brak dzieci	100	100	100

Tab. Nr 6 c.d Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2019-2020

PODMIOTY LECZNICZE	MMR						DTPa+ POLIO		dTpa		Td	
	2 r. ż		6 r. ż. – rocznik 2015		10 r. ż. – rocznik 2011		6 r. ż. - rocznik 2015		14 r. ż. – rocznik 2007		19 r. ż. – rocznik 2002	
Lata	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Średnia powiatu	97,8%	97,1%	59,6%	98,1%	88,2%	98,1%	93,9%	96,2%	99,0%	99,1%	96,8%	98,5%
Przychodnia „Bart-Medica” w Bartoszycach	98,7	98,9	15,3	94,9	63,6	94,7	91,7	97,4	98,6	97,5	98,6	97,4
NZOZ „Zdrowie” w Bartoszycach	100	96,3	91,4	96,7	97,3	100	91,4	98,4	100	98,3	95,7	96,1
Przychodnia „Rodzina” w Bartoszycach	94,3	92,9	24,8	93,9	90,2	98,1	94,2	92,9	97,2	100	93,4	98,0
GZŁO w Galinach- Przychodnia Lekarska w Bartoszycach	96,8	100	75,8	93,3	86,8	91,7	84,8	93,3	98,0	97,7	95,4	97,3
GZŁO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Galinach	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
GZŁO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łabędniku	100	100	100	100	100	100	100	83,3	100	100	100	100
GZŁO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bezedach	100	100	100	100	100	100	87,7	100	100	100	100	100
NZOZ „Ols-Med” w Wojciechach	100	100	100	65,6	100	100	100	96,9	100	100	95,4	97,6
Przychodnia „Medyk” w Górowie Iław.	100	100	93,9	95,4	93,3	100	90,9	93,2	100	98,6	97,4	100
Przychodnia „Medyk” w Kandytach	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Nasza Przychodnia” w Sępopolu	100	100	100	100	96,0	100	100	100	100	100	100	100
„Medicus” w Bisztynku	100	92,6	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Poradnia Rodzinna „Pro Familia” w Sątłopach- Samulewie	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tab. Nr 7 Szczepienia ochronne przeciwko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2020

Lata	Liczba zaszczepionych	% populacji powiatu zaszczepionej p/ko grypie
2007	3052	5,1 %
2008	2676	4,5 %
2009	2866	4,5 %
2010	2668	4,3 %
2011	2458	3,9 %
2012	2056	3,4 %
2013	2141	3,5 %
2014	1518	2,5 %
2015	1410	2,35 %
2016	1594	2,7 %
2017	1709	2,9 %
2018	1924	3,3 %
2019	1995	3,46 %
2020	715	1,25 %

*Liczba ludności powiatu bartoszyckiego stan na 30.06.2020 r. - 56891